

"סוד החשמל"

לחבר בין תורת הנגלה לתורת הנסתר

דף מתוך סדרת הספרים

גליון פורים תשע"ג תהא שנת גאלת עולמים.

[מותר לצלם לזיכוי הרבים]

מאמר לפורים על דרך הדרוש.

מגלת אסתר מציצה מבין החרפים של פרשיות מקץ וויגש.

נביא טבלאות על הקשר בין התגלות יוסף לאחיו לגס פורים.

[156 דברים מקבילים כמנין יוסף].

ספלה א' אשיות הפסוקים.

גס פורים	התגלות יוסף לאחיו
"כי נמכרנו אני ועמי"	א "וימכרו את יוסף לישמעאלים"
"ויהי כאמרם אליו יום ויום ולא שמע אליהם"	ב "ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה"
"ויסר המלך את טבעתו"	ג "ויסר פרעה את טבעתו"
"ויתנה למרדכי",	ד "ויתן אתה על יד יוסף"
"וילבש את מרדכי"	ה "וילבש אתו בגדי שש"
"ועטרת זהב גדולה"	ו "וישם רבד הזהב על צנארו"
"וירכיבו ברחוב העיר"	ז "וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו"
"ויקרא לפניו ככה"	ח "ויקראו לפניו אברך"
"ומרדכי יצא מלפני המלך"	ט "ויצא יוסף מלפני פרעה"
"כי גדול מרדכי בבית המלך."	י "איננו גדול בבית הזה ממני"
בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו	יא "ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו"
"ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך"	יב "וימאן ויאמר אל אשת אדניו"
"ושתי המלכה"	יג "וישיתתהו על ארץ מצרים"
"ויפקד המלך פקידים בכל מדינות מלכותו"	יד "ויפקד פקדים על הארץ"

ומבאר בעל הטורים [בראשית מא, לד] אשורוש הפקיד פקידים לקבץ לו נשים על כן נדרוש, כמו שדרשו חז"ל שנעשה רש. אבל יוסף הפקיד פקידים לקבץ בר על כן העשיר, ולקט כל הקסו.

טו	"וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׂנִים הַטְּבוֹת וְגו' אֲכָל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ"	"וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׂנִים הַטְּבוֹת וְגו' אֲכָל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ" [מובא בבעל הטורים שם].
טז	"וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְרָעָה"	"וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ"
יז	"כִּי כֵן יִמְלְאוּ יָמֵי הַחַגְטִים"	"כִּי כֵן יִמְלְאוּ יָמֵי מְרוֹקִיָּהוּן"
יח	"שִׁבְעַת פְּרוֹת, יָפוֹת מְרָאָה וְגו' בְּרִיאֹת וְטְבוֹת"	"וְנְעוּרוֹת בְּתוֹלוֹת טְבוֹת מְרָאָה"
יט	"וַיִּשְׂרָאֵל אֶהֱבֶה אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו"	"וַיִּאָּהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל הַנָּשִׁים"
כ	"וַיְהִי יוֹסֵף יָפָה תֹאֵר וַיִּפָּה מְרָאָה"	"וַהֲנַעֲרָה יָפֶת תֹּאֵר וְטְבוֹת מְרָאָה"
כא	"וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֹן בְּעֵינָיו"	"וַתְּהִי אֶסְתֵּר נְשֵׂאת חַן"
כב	"וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חֲנֹן"	"וַתִּשָּׂא חֹן וַחֶסֶד לְפָנָיו"
כג	"וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחֵק לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ"	"לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה יַּעֲשֶׂה בָּהּ"
כד	"וַיִּקְצַף פְּרָעָה עַל שְׁנֵי סְרִיסָיו"	"קָצַף בְּגִתּוֹ וַתִּרְשׁ שְׁנֵי סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ"
כה	"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאִפָּה"	"אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּשַׁךְ הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ וְגו' קָצַף בְּגִתּוֹ וַתִּרְשׁ שְׁנֵי סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ"
כו	"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אִשְׁתּוֹ אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף"	"אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גָּדַל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ אֶת הַמֶּן"
כז	"כִּסְפוֹנוֹ בַּמִּשְׁקָלוֹ"	"וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשָׁקוֹל"
כח	"וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׁמְלֹתָיו וַיִּשֶׂם שֵׁק בְּמַתְּנָיו"	"וַיִּקְרַע מְרֻדְכֵי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שֵׁק וְאִפְרָה"
כט	"אַרְדּוֹ אֶל בְּנֵי אָבִל שְׂאֵלָה וַיִּבְנֶן אֹתוֹ אָבִיר"	"אָבֵל גְּדוֹל לַיהוּדִים וְצוּם וּבְכִי"
ל	"וַיִּאֲסֹפוּ אֶת כָּל זַקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"	"לֶךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים"
לא	"וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ"	"כָּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן"
לב	"כַּאֲשֶׁר שָׁכַלְתִּי שָׁכַלְתִּי"	"וְכַאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי"
לג	"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וַחֲוִיר"	"וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת"
לד	"אֶת חֲטָאֵי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם"	"וַיֹּאמֶר לְהִבִּיא אֶת סֵפֶר הַזְּכָרֹנוֹת" [התקבל בשם הרה"ג ר' צבי קנטרוביץ שליט"א]
לה	"וַיִּלְכוּ גַם אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הֲנֵנוּ לְךָ לַעֲבָדִים"	"וַאֲלוֹ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הַחֲרָשְׁתִּי."

לו	"איך אַעלה וגו' פון אַראָה ברע אָשר ימצא את אבי"	"כי איככה אוכל וראיתי ברעה אָשר ימצא את עמי"
לז	"ויוסף אמר לאָשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם"	"הרצים יצאו דחופים בדבר המלך"
לח	"ויתאפק ויאמר שימו לחם"	"ויתאפק המן". ומבאר בעל ה'טורים' [בראשית מג, לא] מה הכא תחלה צער וסופו שמחה כשהודיעם שהוא יוסף, אף התם תחלה צער וסופו שמחה וששון ליהודים.
לט	"כי נבהלו מפניו"	"והמן נבעת וגו', ופני המן חפר"
מ	"וישא משאת מאת פניו"	"ומשלוח מנות איש לרעהו"
מא	"ושים כסף איש בפי אמתחתו"	"ומתנות לאביונים"
מב	"ויהאמר הנה בנג יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה"	"והמן נפל על המטה אָשר אָסתר עליה" ומבאר בעל ה'טורים' [בראשית מח, ב] הצדיקים אפלו כשהו חלשים מתחזקים, שנאמר "ויתחזק ישראל וישב על המטה", והרשעים אפלו בתקפון הן נופליו, שנאמר "והמן נפל על המטה".
מג	"וישימו עליו שרי מסים"	"וישם המלך אחשוורוש מס"
מד	"זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר"	"והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור"
מה	"ובני ישראל פרו" אתה פוררת בעיני ים"	"הפיל פור הוא הגורל" [בביאור זה סייעני הרה"ג ר' אברהם מייזלעס שליט"א]

מצינו במדרש שמקשר כמה ענינים בין יוסף למרדכי; (ב"ר פז, ו) ר' יודן בשם ר' בנמינ אמר בניה של רחל נסן שנה, וגדלתו שנה, נסן שנה, ויהי כדברה אל יוסף יום יום, ויהי באמרם אליו יום יום ולא שמע אליהם ויגידו להמן, וגדלתו שנה. ויטר פרעה את טבעתו, ויטר המלך את טבעתו. ויתן אתה על יד יוסף, ויתנה למרדכי. וילבש אתו בגדי שש, ונתון הלבוש והסוס. וישם רבד הזָהב על צוארו, וועטרת זָהב גדולה. [גירסת מדרש אבא גוריון]. וירכב אתו במרכבת המשנה אָשר לו, וירכיבהו ברחוב העיר. ויקראו לפניו אברן, ויקרא לפניו ככה. וכן הגמרא (מגילה טז:) מכניסה את הדרוש של התגלות יוסף לאחים ולבנימין, בתוך הדרושים של פורים, וחזרת מיד לדרושי פורים. וכן מגלות מרמז בכתוב (בראשית מב, יד) ויהאמר אליהם יוסף הוא אָשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם. בדלוג הפוך של שש אותיות. וכן מצינו במדרש (שמ"ר ה, יח) שהיו לשבטים מגלות קודם מתן תורה, בהן היו משתעשעין משבת לשבת. והוסיף הרה"ג ר' אברהם פלדמן שליט"א שב' פעמים מגלה בגימטריא יוסף.

ספירה ה'. בטבלאות סיעוני הרבנים הגאונים ר' פינחס פרקש שליט"א ר' אהרן הלוי גרוסמן שליט"א ר' שלמה רייסקין שליט"א ר' י' ש' צור שליט"א

נס פורים	התגלות יוסף לאָחיו	מו
במגלת אָסתר לא מזכר שם הוי"ה אפלו פעם אחת.	בב' פרשיות מקץ וויגש לא מזכר שם הוי"ה אפלו פעם אחת. [מובא בספר עבודת ישראל].	
המעשה היה מערב עם חצר מלוכה, ודרך אחשוורוש ששלט מסוף העולם ועד סופו.	המעשה היה מערב עם חצר מלוכה, ודרך פרעה ששלט מסוף העולם ועד סופו.	מז
אחשוורוש מנה את מרדכי למשנה למלך שינהל את המלכות במקומו.	פרעה מנה את יוסף למשנה למלך שינהל את המלכות במקומו.	מח

מט	הִיְתָה סִכְנָה לְגוֹף יִשְׂרָאֵל בְּגִלְל הָרָעֵב בְּעוֹלָם, וְה' הִקְדִּים תְּרוּפָה לְמִכָּה בְּמִנּוּי יוֹסֵף לְמִשְׁנֵה לְמַלְךְ בְּמִצְרַיִם.	הִיְתָה סִכְנָה לְגוֹף יִשְׂרָאֵל בְּגִלְל גְּזִירַת הַמֶּן, וְה' הִקְדִּים תְּרוּפָה לְמִכָּה בְּמִנּוּי אֶסְתֵּר לְמַלְכָּה בְּשׂוֹשׁוֹן.
נ	יוֹסֵף הָיָה אַחֲרָאֵי בְּבֵית הַסֵּהָר עַל שְׂרֵי הַמִּשְׁקִים וְהָאוֹפִים שֶׁל פְּרַעֲוֵה לְפָנָי שְׁנֵהִיָּה מִשְׁנֵה לְמַלְךְ. [הַתְּקַבֵּל מֵהַרְה"ג ר' אַבְרָהָם יִצְחָק וַיִּנְבְּרַג שְׁלִיט"א]	מְרַדְּכֵי הָיָה אַחֲרָאֵי עַל שְׂרֵי הַמִּשְׁקִים וְהָאוֹפִים שֶׁל אַחְשׁוּרוּשׁ, לְפָנָי שְׁנֵהִיָּה מִשְׁנֵה לְמַלְךְ, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה י"ב). "לְעֵשׂוֹת כְּרָצוֹן אִישׁ וְאִישׁ" כְּרָצוֹן מְרַדְּכֵי וְהַמֶּן. וּמִבְּאֵר רַש"י הֵם הָיוּ שְׂרֵי הַמִּשְׁקִים בְּמִשְׁתָּה. וּמִבְּאֵר הַמַּהֲרֵשׁ"א שְׁמִרְדְּכֵי וְדָאֵי לֹא נִהְיָה מִסְעֵדַת אַחְשׁוּרוּשׁ, אֲלֵא הָיָה אַחֲרָאֵי עַל מֵאֲכַל הַיְהוּדִים כְּדֵי לְהַשְׁגִּיחַ עַל כְּשָׁרוֹת הַמֵּאֲכָלִים שֶׁלֹּא יֵאָכְלוּ אִסוּר.
נא	שֶׁר הַמִּשְׁקִים וְשֶׁר הָאוֹפִים נִסּוּ לְחַבֵּל בְּמֵאֲכַל הַמַּלְךְ.	הַשְּׂרִים בְּגִתָּן וְתַרְשׁ נִסּוּ לְחַבֵּל בְּמֵאֲכַל הַמַּלְךְ. וּבְגִתָּן אוֹתִיּוֹת בְּדָגָן, כִּי ת' וְד' מִתְחַלְפּוֹת, וְתַרְשׁ אוֹתִיּוֹת תְּרוּשׁ.
נב	שֶׁר הָאוֹפִים נִתְּלָה עַל הָעֵץ	בְּגִתָּן וְתַרְשׁ וְנִתְּלוּ עַל הָעֵץ.
נג	דָּרַךְ שֶׁר הַמִּשְׁקִים וְשֶׁר הָאוֹפִים הִשְׁתַּלְּשְׁלָה עֲלֵית יוֹסֵף לְגִדְלָה בְּמִצְרַיִם.	דָּרַךְ הַשְּׂרִים בְּגִתָּן וְתַרְשׁ הִשְׁתַּלְּשְׁלָה עֲלֵית מְרַדְּכֵי לְגִדְלָה בְּפָרְס.
נד	בְּתַחֲלִילָה שָׁכַח שֶׁר הַמִּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף.	בְּתַחֲלִילָה שָׁכַח אַחְשׁוּרוּשׁ אֶת מְרַדְּכֵי.
נה	שֶׁר הַמִּשְׁקִים נִזְכָּר בְּיוֹסֵף, בְּגִלְל שְׁנַת הַלִּילָה שֶׁל פְּרַעֲוֵה שְׁחָלַם חֲלוֹם וְחָפֵשׁ פִּתְרוֹן.	אַחְשׁוּרוּשׁ נִזְכָּר בְּמְרַדְּכֵי בְּגִלְל שְׁנַת הַלִּילָה, כְּשִׁחְלַם שְׁהַמֶּן רוּצָה לְהַרְגוֹ. [כְּמוֹבָא בִּילְקוּט שְׁמַעוֹנֵי אֶסְתֵּר תַּתְרַנֵּן]
נו	יוֹסֵף עָלָה לְגִדְלָה בְּזָכוֹת שְׂיַדַּע שְׁבַעִים לְשׁוֹן.	מְרַדְּכֵי עָלָה לְגִדְלָה בְּזָכוֹת שְׂיַדַּע שְׁבַעִים לְשׁוֹן. [הַתְּקַבֵּל מֵהַרְה"ג ר' אַבְרָהָם פֶּלְדַּמָּן שְׁלִיט"א]
נז	הָיָה לְיוֹסֵף שֵׁם מִיַּחַד בְּגִלְל חֲכָמְתוֹ לְפִתְרֵת אֶת הַצְּפוֹנוֹת. כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"א, מ"ה) "וַיִּקְרָא פְּרַעֲוֵה שֵׁם יוֹסֵף צְפֹנָת פִּעֲנָח". וּמִבְּאֵר רַש"י "צְפֹנָת פִּעֲנָח" מְפָרֵשׁ הַצְּפוֹנוֹת.	הָיוּ לְמְרַדְּכֵי שְׁנֵי שְׁמוֹת מִיַּחַדִּים בְּגִלְל חֲכָמְתוֹ לְפִתְרֵת אֶת הַצְּפוֹנוֹת. כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת ס"ה) "פְּתַחֲיָה" זֶה מְרַדְּכֵי, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ "פְּתַחֲיָה", שְׁפּוֹתַח דְּבָרִים וְדוֹרְשׁוֹן, וַיִּזְדַּע בְּשְׁבַעִים לְשׁוֹן. וְכוּ', דִּהְיוּ בְּיַל לִישְׁנֵי וְדַרְיֵשׁ. וְהֵיִינוּ דְכַתִּיב, "מְרַדְּכֵי בְּלִשׁוֹן". [הַתְּקַבֵּל מֵהַרְה"ג ר' אֵלִיהוּ נַחְמָנִי שְׁלִיט"א]
נח	יוֹסֵף עָלָה לְגִדְלָה כְּיַחֲד, בְּגִלְל מַעֲשֵׂה פְרִטִי, וְלֹא כְּשִׁלַּח שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.	מְרַדְּכֵי עָלָה לְגִדְלָה כְּיַחֲד, בְּגִלְל מַעֲשֵׂה פְרִטִי, וְלֹא כְּשִׁלַּח שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
נט	יוֹסֵף נִלְקַח בְּעַל כְּרַחוּ לְעֵלוֹת לְגִדְלָה כְּשִׁנְמַכְרֵם לְמִצְרַיִם.	אַסְתֵּר נִלְקַחָה בְּעַל כְּרַחֲהָ לְעֵלוֹת לְגִדְלָה כְּשִׁנְשָׂאָה לְאַחְשׁוּרוּשׁ.
ס	יוֹסֵף עָלָה לְגִדְלָה מִתּוֹךְ מִצְבַּ שֶׁל צַעַר עַל נְתוּקוֹ מֵאֲבִיו.	אַסְתֵּר עָלְתָה לְגִדְלָה מִתּוֹךְ מִצְבַּ שֶׁל צַעַר עַל נְתוּקָה מֵאֲבִיָּה מֵאֲמָצָה וּבְעֵלָה, מְרַדְּכֵי.
סא	יוֹסֵף הִתְגַּלְּהָ לְאַחֵיו דְּרַךְ מִשְׁתָּה הֵיִן, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ".	אַסְתֵּר הִתְגַּלְּתָה לְאַחְשׁוּרוּשׁ דְּרַךְ "מִשְׁתָּה הֵיִן".
סב	יוֹסֵף וְהָאֲחִים שָׁתוּ יַיִן בְּשִׁבְתָּ. כְּמוֹבָא בְּרַבְנּוּ בְּחִינֵי (בְּרֵאשִׁית מ"ג, טז) וְשָׁתִיתָ יַיִן זֶה הִיְתָה הַכְּנָה לְהִתְגַּלוּת שֶׁל יוֹסֵף לְאַחֵיו.	אַחְשׁוּרוּשׁ הִרְגָה אֶת וְשָׁתֵי "בְּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמַּלְךְ בְּיַיִן", וְזֶה הָיָה בְּשִׁבְתָּ. כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה י"ב): וְשָׁתִיתָ יַיִן זֶה הִיְתָה הַכְּנָה לְגַס פּוֹרִים. וְכֵן פּוֹרִי"ם בְּמַלּוּי הָאוֹתִיּוֹת פִּ"א וְ"ו רִי"ש יו"ד מ"ם בְּגִמְטְרִיא שְׁבַת.
סג	הִתְגַּלוּת יוֹסֵף לְאַחֵיו הִשְׁתַּלְּשְׁלָה דְּרַךְ גְּבִיעַ הֵיִן שֶׁהוּשֵׁם בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין.	הִתְגַּלוּת אֶסְתֵּר לְאַחְשׁוּרוּשׁ הִשְׁתַּלְּשְׁלָה דְּרַךְ מִשְׁתָּה הֵיִן שֶׁהִזְמִינָה אֶסְתֵּר שֶׁהִיְתָה מִשְׁבֵּט בְּנִימִין.
סד	בְּנִימִין קָשַׁר בֵּין יוֹסֵף לְאֲחִים, כִּי לֹא הָיָה לוֹ חֶלֶק בְּמִכְרֵת יוֹסֵף.	מְרַדְּכֵי מִשְׁבֵּט בְּנִימִין הִצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מֵאַחְשׁוּרוּשׁ וְהַמֶּן, כִּי לֹא הָיָה לְשִׁבְט בְּנִימִין חֶלֶק בְּמִכְרֵת יוֹסֵף. כְּמוֹבָא בְּמְגִלָּה עֲמֻקּוֹת' (וַיְגַשׁ).

סו	יֹסֵף הַתְּגַלְגָּלָה לְאַחֵיו כְּשֶׁקָרָא לָהֶם לַפְּגִישָׁה שְׁנִיָּה, אַחֲרֵי שֶׁיֵּצְאוּ מֵהָעִיר וְחִזְרוּ.	אֶסְתֵּר הַתְּגַלְתָּה לְאַחְשָׁרוּשׁ כְּשֶׁקָרָא לּוֹ לַפְּגִישָׁה הַשְּׁנִיָּה, בְּמִשְׁתַּה הַיּוֹן הַשְּׁנִי.
סו	סָמוּךְ לַהַתְּגַלְתָּה, יֵצֵא יוֹסֵף בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת מֵהַחֹדֶר, וּבִכְהָ.	סָמוּךְ לַהַתְּגַלְתָּה, יֵצֵא אַחְשָׁרוּשׁ בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת מֵהַחֹדֶר, בְּחִמַּת זַעַם.
סז	הַתְּגַלְתָּה יוֹסֵף הַבְּהִירָה לְאַחִים אֶת כָּל מַה שֶׁקָּרָה לָהֶם בְּתַקּוּפָה שֶׁקָּדְמָה לָהּ.	נִס פּוֹרִים הַבְּהִיר לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל מַה שֶׁקָּרָה לָהֶם בְּתַקּוּפָה שֶׁקָּדְמָה לּוֹ.
סח	יֹסֵף גָּרַם לְשִׁבְטִים לַהֲרַחֵר בַּתְּשׁוּבָה.	מְרַדְּכִי גָרַם לָעַם יִשְׂרָאֵל לַהֲרַחֵר בַּתְּשׁוּבָה.
סט	הִיְתָה הַתְּהַפְּכּוֹת מֵרַע לְטוֹב לְטוֹב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשַׁבָה לְטִבָּה לְמַעַן עֲשֵׂה בַיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיִית עִם רַב".	הִיְתָה הַתְּהַפְּכּוֹת מֵרַע לְטוֹב לְטוֹב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְנִהְפֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הַמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם". [הַדִּימוּי מוּבָא ב'שִׁפְתֵי חַיִּים' הַקְּדָמַת 'דַּעַת תְּבוּנוֹת'.]
ע	יֹסֵף הִכִּיר שֶׁהִיְתָה לּוֹ שְׁלִיחוֹת מֵה'. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְעַתָּה לֹא אַתֶּם שִׁלַּחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי הֵאֱלֵהִים".	מְרַדְּכִי הִכִּיר שֶׁהִיְתָה לְאַסְתֵּר שְׁלִיחוֹת מֵה'. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וּמִי יוֹדֵעַ אִם לָעַת כְּזֹאת הַגְּעַת לְמַלְכוֹת".
עא	יֹסֵף הַמְּשִׁיךְ לַהֲחִזִּיק בְּמַלְכוּת גַּם אַחֲרֵי הַיְּשׁוּעָה, כְּדֵי לְעֲזֹר עוֹד לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.	מְרַדְּכִי הַמְּשִׁיךְ לַהֲחִזִּיק בְּמַלְכוּת גַּם אַחֲרֵי הַיְּשׁוּעָה, כְּדֵי לְעֲזֹר עוֹד לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
עב	הִרְכִּיבוּ אֶת יוֹסֵף בְּרַחוּב הָעִיר לְשֵׁם כְּבוֹד.	הִרְכִּיבוּ אֶת מְרַדְּכִי בְּרַחוּב הָעִיר לְשֵׁם כְּבוֹד.
עג	פָּרְעָה הֶעָבִיר אֶת טַבַּעְתּוֹ לְיוֹסֵף.	אַחְשָׁרוּשׁ הֶעָבִיר אֶת טַבַּעְתּוֹ לְמְרַדְּכִי.
עד	"וַיִּשְׁלַח פָּרְעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וַיַּגְלַח וַיַּחְלֶף שְׁמֹלְתָיו". [הַתְּקַבֵּל בְּשֵׁם הַרְה"ג ר' צְבִי קִנְטְרוֹבִיץ שְׁלִיט"א]	מְצִינּוֹ בְּגַמְרָא (מַגִּילָה 120). אָמַר לּוֹ הֶמֶן כִּי הַמֶּלֶךְ קוֹרָא לּוֹ, אָמַר לּוֹ מְרַדְּכִי אֵינְנִי יְכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן עַד שֶׁאַתְּרַחֵץ וְאַסְתַּפֵּר.
עה	הָאֲחִים פָּסְקוּ שִׂיּוֹסֵף חַיֵּב מִיתָה, מִשׁוּם שֶׁהוּא מוֹרֵד בְּמַלְכוּת יְהוּדָה בְּחִלּוּמוֹתָיו.	הֶמֶן פָּסַק שֶׁמְרַדְּכִי חַיֵּב מִיתָה, מִשׁוּם שֶׁהוּא מוֹרֵד בְּמַלְכוּת כְּשֶׁאֵינּוּ מִשְׁתַּחֲוֶה לּוֹ.
עו	יֹסֵף נִמְכַר לְעֶבֶד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית 17, כח) "וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לְיִשְׁמַעְאֵלִים"	אֶסְתֵּר אָמְרָה "כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי".
עז	פּוֹטִיפֵר הָיָה שֶׁר אֶצֶל פָּרְעָה וְרָצָה לַהֲרֹג אֶת יוֹסֵף.	הֶמֶן הָיָה שֶׁר אֶצֶל אַחְשָׁרוּשׁ וְרָצָה לַהֲרֹג אֶת מְרַדְּכִי.
עח	פּוֹטִיפֵר כָּעַס עַל יוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדְּךָ וַיַּחַר אַפּוֹ".	הֶמֶן כָּעַס עַל מְרַדְּכִי, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, "וַיִּמְלֵא הֶמֶן עַל מְרַדְּכִי חֲמָה". פּוֹטִיפֵר בְּגִימְטְרִיָּה עָשָׂה הַסְבָּא שֶׁל הֶמֶן.
עט	פּוֹטִיפֵר חָשַׁד בְּיוֹסֵף בְּעַרְוֹת עִם אִשְׁתּוֹ.	הֶמֶן נִחְשַׁד בְּעַרְוֹת עִם אֶסְתֵּר.
פ	כְּשֶׁהִמְלִיכוּ אֶת יוֹסֵף לְמִשְׁנָה לְמֶלֶךְ, אָסַר פָּרְעָה אֶת פּוֹטִיפֵר בְּבֵית הָאֲסוּרִים לְכָל יְמָיו. וְנִעְשָׂה רֶשַׁת. כְּמוֹבָא בְּמִדְרַשׁ תְּהִלִּים (קח).	כְּשֶׁהִמְלִיכוּ אֶת מְרַדְּכִי לְמִשְׁנָה לְמֶלֶךְ, אַחְשָׁרוּשׁ תָּלָה אֶת הֶמֶן.
פא	יֹסֵף הִכְנִיס אֶת אַחֵיו לְבֵית הָאֲסוּרִים לְשִׁלְשָׁה יָמִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, "וַיֵּאָסֶף אֹתָם אֶל מִשְׁמַר שְׁלֹשַׁת יָמִים".	אֶסְתֵּר כִּנְסָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁלְשָׁה יָמִים שֶׁל תְּפִלָּה וְצוּם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשַׁת יָמִים לִילָה וַיּוֹם".
פב	בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִתְחִיל יוֹסֵף לַפְּעֹל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וַחֲיוּ".	בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִתְחִילָה אֶסְתֵּר לַפְּעֹל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת".

<p>מְרַדְכֵי הַתַּחֲתָן עִם אֶסְתֵּר שֶׁהִיְתָה קְרוּבַת מִשְׁפָּחָה, וְהִיְתָה בֵּית מֵאֲמָצַת, שְׂאֲבִיָּה נִהְרַג בְּחֶרֶב בְּחֶרֶב בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן. וְכֵן אֶסְתֵּר וְאֶסְתֵּר הֵן אוֹתָן אוֹתִיּוֹת חוּץ מֵאוֹתִיּוֹת ג' הַמִּסְמְלוֹת אֵת הַמִּסְמְלוֹת אֵת שֶׁבֶט בְּנִימִין, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֶּל דָּם'. (הַתְּקַבֵּל מֵהַר"ג ר' אַבְרָהָם פֶּלְדֵּמָן שְׁלִיט"א)</p>	<p>יֹסֵף הַתַּחֲתָן עִם אֶסְנֵת שֶׁהִיְתָה קְרוּבַת מִשְׁפָּחָה, וְהִיְתָה בֵּית מֵאֲמָצַת, שְׂאֲבִיָּה שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר נִהְרַג.</p>	<p>פג</p>
<p>לְאֶסְתֵּר נַעֲשֶׂה גַם בְּיַלְדוּתָהּ. כְּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ (הוּבָא ב'מַעַם לוֹעִז') "וַיְהִי אִמּוֹן אֶת הַדְּסָה", זְמַן לוֹ הַקְּב"ה [לְמִדְרָכֵי] דְּדִין וְהִנִּיק אוֹתָהּ.</p>	<p>לְאֶסְנֵת נַעֲשֶׂה גַם בְּיַלְדוּתָהּ. כְּמוֹבָא ב'פֶּרְקֵי דִר"א' (לח) שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר שְׂכָב אוֹתָהּ [אֶת דִּינָה] וְהִרְתָּה וְיִלְדָה אֶת אֶסְנֵת. וְאָמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִרְגָהּ, שְׁעַכְשׁוּ יֵאמְרוּ כָּל הָאָרֶץ שִׁישׁ בֵּית זְנוּת בְּאֵהֶל יַעֲקֹב, מָה עָשָׂה יַעֲקֹב הִבִּיא צִיץ וְכָתַב עָלָיו שֵׁם הַקֹּדֶשׁ וְתָלָה עַל צִוְּאָרָהּ וְשָׁלַחָהּ וְהִלְכָה לָהּ, וַיֵּרֶד מִיכָאֵל הַמַּלְאָךְ וְהוֹרִידָהּ לְמִצְרַיִם לְבֵיתוֹ שֶׁל פּוֹטִיפָרַע, שֶׁהִיְתָה אֶסְנֵת רְאוּיָה לְיֹסֵף לְאִשָּׁה, וְהִיְתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל פּוֹטִיפָרַע עֲקָרָה וְגִדְלָה כְּבֵת, וְכִשְׁיָרַד יֹסֵף לְמִצְרַיִם לָקַחָהּ לוֹ.</p>	<p>פד</p>
<p>אֲחֻשׁוֹרוֹשׁ בָּחַר בְּאֶסְתֵּר לְאִשָּׁה מִכָּל בְּתוּלוֹת הָעוֹלָם. כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (אֶסְתֵּר ב, ג) "וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל נַעֲרָה בְּתוּלָה טוֹבַת מְרָאָה אֶל שׁוֹשֵׁן הַבִּיכָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל יַד הַגָּא סָרִיס הַמֶּלֶךְ שֶׁמֶר הַנָּשִׁים וְנָתַן תְּמַרוּקֵיהֶן: וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תֵּיטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וְשִׁתִּי וְגו', וַיֵּאָהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל הַנָּשִׁים".</p>	<p>יֹסֵף בָּחַר בְּאֶסְנֵת לְאִשָּׁה מִכָּל בְּתוּלוֹת הָעוֹלָם. כְּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ (ב"ר צח, יז וּבַחֲזוֹנוֹי בְּרֵאשִׁית מֵא, מו). בְּשַׁעֲה שְׁיִצָּא יֹסֵף לְמַלְךְ עַל מִצְרַיִם, הָיוּ בָנוֹת מְלָכִים מְצִיצוֹת עָלָיו דְּרַךְ הַחֶרֶבִין וְהָיוּ מְשֻׁלְכוֹת עָלָיו שִׁירִין וְקַטְלִין וְנִזְמִים וְטַבְּעוֹת כְּדִי שְׁיִתְלָה עֵינָיו וַיִּבֵּט בָּהֶן. וְזוֹ [אֶסְנֵת] לֹא הָיָה לָהּ מָה לְזָרֵק וְזָרְקָה לוֹ הַקְּמִיעַ שְׁבַצְוֹאָרָהּ, וְנִסְתַּפֵּל בּוֹ יֹסֵף שֶׁהִיְתָה בֵּית בָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְנִשְׁאַה לוֹ לְאִשָּׁה.</p>	<p>פה</p>
<p>דְּנִיָּאל מִתְנַגֵּן בֵּין מְרַדְכֵי לְאֶסְתֵּר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "וַיִּצָּא הַתֵּן אֶל מְרַדְכֵי".</p>	<p>מְנַשֶּׁה מִתְנַגֵּן בֵּין יֹסֵף לְאַחִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "כִּי הַמְּלִיץ בֵּינֵתָם".</p>	<p>פו</p>
<p>מְרַדְכֵי שְׁנִקְרָא "אִישׁ יְהוּדִי", בְּגִלְל שְׂאֵמוֹ הִיְתָה מִשְׁבֶּט יְהוּדָה, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה ב,): הָיָה אַחְרָאֵי עַל אֶסְתֵּר שֶׁהִיְתָה מִשְׁבֶּט בְּנִימִין.</p>	<p>יְהוּדָה הָיָה אַחְרָאֵי עַל בְּנִימִין. כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "כִּי עֲבַדְךָ עָרַב אֶת הַנַּעֲר".</p>	<p>פז</p>
<p>מְרַדְכֵי זָרָז אֶת אֶסְתֵּר: "וּמִי יוֹדַע אִם לָעַת כְּזֹאת הַגַּעַת לְמַלְכוּת".</p>	<p>יְהוּדָה זָרָז אֶת יַעֲקֹב: "כִּי לוֹלָא הַתְּמַהֲמָהֵנוּ כִּי עָתָה שְׁבָנוּ זֶה פַּעֲמִים".</p>	<p>פח</p>
<p>גִּדְלַת אֶסְתֵּר הַתַּחֲלִילָה עִם שְׁבַעַת הַסְּרִיסִים וְשְׁבַע הַנְּעוּרוֹת בְּשִׁבִיל שְׁעִשְׂרֵת בְּנֵי הַמֶּן יִתְלוּ עַל הָעֵץ. [עֵינן בְּזָהָר [מִקַּץ קַצֵּד]. שְׁמִקְשֵׁר בֵּין שְׁבַעַת הַסְּרִיסִים, וְשְׁבַע הַנְּעוּרוֹת, לְשְׁבַע הַפְּרוֹת שְׁעוֹלוֹת מִן הַיָּאוֹר בְּמִצְרַיִם.]</p>	<p>גִּדְלַת יֹסֵף הַתַּחֲלִילָה עִם שְׁבַע שְׁבָלִים וְשְׁבַע פְּרוֹת בְּשִׁבִיל שְׁעִשְׂרָה מִבְּנֵי יַעֲקֹב יִרְדּוּ לְמִצְרַיִם.</p>	<p>פט</p>
<p>מְצִינּוֹ אֶצֶל אַחְשׁוֹרוֹשׁ מִסְפָּרִים שֶׁל שְׁלוֹשׁ, הַקְּשׁוֹר עִם מִשְׁתָּה: שְׁבַע, הַקְּשׁוֹר עִם נְשׂוּאֵי יֹסֵף וְאֶסְנֵת: וְשִׁתִּים עֲשָׂרָה. הַקְּשׁוֹר עִם כָּל כָּלל יִשְׂרָאֵל: "בְּשִׁנַּת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוּ עָשָׂה מִשְׁתָּה לְכָל שִׁרְיֹ וְעַבְדֵי". וְתִלְקַח אֶסְתֵּר וְגו' בְּשִׁנַּת שְׁבַע לְמַלְכוּתוֹ". בְּשִׁנַּת שְׁתִּים עֲשָׂרָה לְמַלְךְ אַחְשׁוֹרוֹשׁ הַפִּיל פּוֹר".</p>	<p>מְצִינּוֹ בְּפֶרְשִׁיּוֹת יֹסֵף וְהָאֲחִים מִסְפָּרִים שֶׁל שְׁלוֹשׁ, הַקְּשׁוֹר עִם מִשְׁתָּה: שְׁבַע, הַקְּשׁוֹר עִם נְשׂוּאֵי יֹסֵף וְאֶסְנֵת: וְשִׁתִּים עֲשָׂרָה. הַקְּשׁוֹר עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְּדַת אֶת פָּרְעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה". וְהִנֵּה מִן הַיָּאוֹר עֲלֵת שְׁבַע פְּרוֹת". וַיֵּאמְרוּ שְׁנַיִם עֲשָׂר עַבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ".</p>	<p>צ</p>
<p>כֵּן אֲנִי אַעֲשֶׂה לָכֵם, הֲדָא הוּא דְכָתִיב "וְהַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן יֵשְׁבוּ לְשִׁתוֹת".</p>	<p>מְצִינּוֹ בְּמִדְרָשׁ (אֶסְתֵּר ז, ט) אַתָּם מְכַרְתֶּם אֶת אַחֵיכֶם מִתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה שְׁנַאָמֶר "וַיֵּשְׁבוּ לְאָכֹל לָחֶם".</p>	<p>צא</p>

<p>הרי בניכם נמכרים בשושרן מתוך מאכל ומשתה שנגמר "בשנת שלוש למלכו" וגו' [מפני שנהנו מסעדתו של אותו רשע].</p>	<p>צב מובא ברבנו בחיי (בראשית לז, כה) "וישב לאכל לחם", אמר הקב"ה אתם מכרתם אחיכם מתוך מאכל ומשתה שנגמר "וישב לאכל לחם".</p>	<p>צב</p>
<p>מגלת אסתר מתחילה במשתה אחשוורוש, ומסימת במשתה פורים.</p>	<p>צג הירידה למצרים היתה בגלל אכל, כי היה רעב, והיציאה ממצרים היתה עם אכל על שכמם, וכפיכך הוצא הנה הדגל שלהם שאתו כלם הלכו לעין כל, כמו שכתוב (שמות יב, לד) "וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צרות בשמלתם על שכמם".</p>	<p>צג</p>
<p>המן בקש להרג את כלל ישראל, וירד אליהו מלאך הברית בדמות חרבונא וקלקל מזמתו.</p>	<p>צד מצינו במדרש תנחומא (ויגש ה) גינן שהכירוהו [האחים את יוסף] בקשו להרגו, ירד מלאך ופזרם בארבע פנות הבית.</p>	<p>צד</p>
<p>אמר רבי בנימין בר יפת, רמז לו, שעתידי לצאת ממנו בן שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות. ומנו, מרדכי. וצריך להבין מה עונה הגמרא על השאלה מדוע יוסף גרם שוב קנאה. ומבאר לדברינו שיוסף רמז שהתקון על הקנאה והמכירה יהיה בגס פורים על ידי מרדכי משבט בנימין. שאז כל הספור יחזר על עצמו, וכיון שלא היה לשבט בנימין חלק במכירת יוסף הם יעשו את התקון. כמובא ב'מגלה עמקות' (ויגש).</p>	<p>צה מצינו בגמרא (מגילה טז) "ולבנימן נתן, וגו' וחמש חלפות שמלת". אפשר, דבר שנוצטער בו אותו צדיק, יכשל בו דאמר רבא בר מחסיה, אמר רב חמא בר גוריא, אמר רב, בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר, וירדו אבותינו למצרים. הגמרא שואלת מדוע יוסף נתן לבנימין מתנות יותר משאר האחים, הרי זה יכול לעורר קנאה בבנימין, כמו שקנאו בו.</p>	<p>צה</p>
<p>מצינו במדרש על שבט בנימין. (פסיקתא רבתי יג) אמר הקדוש ברוך הוא, אין זרעו של עמלק נופל אלא ביד בנה של רחל. ומובא ב'מגלה עמקות' (ויגש) שמרדכי משבט בנימין הציל את עם ישראל מהמן שהיה מזרע עמלק, כי לא היה לשבט בנימין חלק במכירת יוסף.</p>	<p>צו מצינו בזהר חדש (בשלח לז) שמכירת יוסף גרמה את מלחמת עמלק. ולכן רק יהושע שבא מיוסף יכול לנצח את עמלק. וכן מובא בספר 'ישראל והזמנים' שמלחמת עמלק היתה בחדש איר שמזלו שור, לרמז שבזכות יוסף הצדיק שהוא בבחינת שור, נצחו את עמלק. וכן מלחמה בעמלק בגימטריא יוסף הצדיק.</p>	<p>צו</p>
<p>ה' תבות סמוכות בנות שתי אותיות. בלדת בנימין "כי גם זה לך בן". לרמז שמרדכי משבט בנימין נלחם בעמלק.</p>	<p>צז ה' תבות סמוכות בנות שתי אותיות. במלחמת עמלק, "כי יד על פס זה".</p>	<p>צז</p>
<p>עבדים על אדוניהם, דכתיב, "קצף בגתו ותרש, שני סריסי המלך משמרי הסף". לעשות רצון צדיק ומנו מרדכי, דכתיב, "וינדע הדבר למרדכי".</p>	<p>צח מצינו בגמרא (מגילה יג) אמר רבי חי'א בר אבא, אמר רבי יוחנן, הקציף הקדוש ברוך הוא אדוניהם על עבדים לעשות רצון צדיק. דכתיב, "פרעה קצף על עבדיו". לעשות רצון צדיק, ומנו יוסף, דכתיב, "ושם אתנו נער עברי".</p>	<p>צח</p>
<p>במרדכי פתיב "וילבש שק ואפר" ונתרומם, דכתיב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות".</p>	<p>צט מצינו במדרש תנחומא (מקץ ג) ביוסף פתיב "ענו בכפל רגלו ברזל באה נפשו" ונתרומם, שנגמר "ויוסף הוא השליט על הארץ".</p>	<p>צט</p>
<p>עתידין ישראל למכר בימי המן, והיה מתקן להם מרדכי שינצלו על ידו.</p>	<p>ק מצינו במדרש תנחומא (שמות יז) עתידין ישראל לירד להשתעבד במצרים, והיה יוסף מתקן להם דכתיב "ויוסף היה במצרים".</p>	<p>ק</p>

<p>גזרת המן נחתמה בשמים בטיט, כמובא בגמרא (פסחים קטז). חרסת, זכר לטיט. וכן במדרש (שיהש"ר ד, כה) כשהיו ישראל במצרים היו משעבדין בטיט. וכן מובא בילקוט שמעוני (בשלח רמא) על הכתוב "ויעלני מבור שאון מטיט היור".</p>	<p>קא</p>
<p>אחשורוש ערל וטמא, ומרדכי קדוש וטהור, והוא ממליך את מרדכי.</p>	<p>קב מצינו בגמרא (תהילים ז) פרעה ערל וטמא, ויוסף קדוש וטהור, והוא ממליך את יוסף.</p>
<p>מרדכי היה אחד מהסנהדרין. [התקבל מהרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א]</p>	<p>קג יוסף נקרא "אברך" אב בחכמה ורך בשנים.</p>
<p>אחשורוש בקש עזרה מהסנהדרין שהם "החכמים ידעי העתים" לדעת מה לעשות בנשתי.</p>	<p>קד פרעה בקש עזרה מיוסף לפתור את חלומו.</p>
<p>מצינו בגמרא על מרדכי (מגילה יב:) "בן יאיר" בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו. "בן שמעי" בן ששמע אל תפלתו. "בן קיש" שהקיש על דלתי רחמים ופתחו לו. [התקבל בשם הרה"ג ר' אברהם הכהן שליט"א]</p>	<p>קה מי שענה ליוסף בבית האסורים הוא יעננו.</p>
<p>מובא במדרש (תהילים כב) "יאכלו ענוים וישבעו". זה מרדכי ואסתר. לשלשה חלקים נחלק ממונו של המן. שלישי, למרדכי ואסתר. ושלישי, לעמלי תורה. ושלישי, לבנין בית המקדש. [התקבל מהרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א]</p>	<p>קו מצינו בגמרא (סנהדרין קי) אמר רבי חמא ברבי חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים, אחת נתגלתה לקרח, ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסגורוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא.</p>
<p>מרדכי קשור לבשמים: כמובא בגמרא [מגילה י:]: מרדכי הצדיק שנקרא "ראש לבשמים", שנאמר, "ואתה קח לך בשמים ראש, מר דרור", ומתרגמינו, מיך דכיא. וכן אסתר נקראת הדסה על שם הדס. [התקבל מהרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א]</p>	<p>קז יוסף קשור לבשמים: כמובא במדרש (ילקוט בשלח רלד) "וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט" זמן לו הקב"ה שקים מלאים בשמים וכל טוב שלא ימות מריח הגמלים ומריח העטרון. וכן יעקב שלח ליוסף מנחה "מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט". וכן מצינו בגמרא (עירובין כא:): דרש רבא, מאי דכתיב, "הדודאים נתנו ריח" אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא. ורואים ששמירת הברית נותנת ריח טוב, והגמרא מרמזת שהדודאים שקבלה רחל מלאה, נתנו ריח של בשמים, שהיא הולידה את יוסף שומר הברית.</p>
<p>נס פורים היה בזכות מרדכי שהוא בבחינת בשמים, כמובא בגמרא [מגילה י:]: מרדכי הצדיק שנקרא "ראש לבשמים", שנאמר, "ואתה קח לך בשמים ראש, מר דרור", ומתרגמינו, מיך דכיא.</p>	<p>קח יוסף נצל מאחיו בזכות הבשמים כמובא ב'באר מים חיים' (וישב) "וישאו עיניהם" פרוש עיני השכל שלהם, והשתוממו על המראה לומר שערביים ישאו בשמים שאין דרכן אלא בעטרון ובגפנט, על פן הבינו שמה' הוא למסר את יוסף לידם ולא יוזק מריח רע.</p>
<p>בפורים אין אומרים הלל אף שהוא חג. [התקבל מהרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א]</p>	<p>קט יוסף יצא מבית האסורים בראש השנה שהוא יום שאין אומרים בו הלל אף שהוא חג. וכן מובא בשם הרה"ג ר' אלחנן רבינוביץ שליט"א שיוסף התגלה לאחיו ביום ראש השנה, לכן באותו יום מלאו שנתים לרעב במצרים.</p>
<p>מרדכי היה בארץ ישראל וירד לגלות פרס, וחזר לארץ ישראל לעזר בבנין בית המקדש השני. (ע' מהרש"א מגילה טז:).</p>	<p>קי יוסף היה בארץ ישראל וירד לגלות מצרים, והשביע שיעלו את עצמותיו חזרה לארץ ישראל.</p>

<p>מִרְדְּכִי בַתחֵלָה הָיָה בְקֶשֶׁר מִמֶּרְחֵק, כְּשִׁישֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, וְאַחַר כֵּן נִכְנַס בְּפָנָיִם לְהִיּוֹת מִשָּׁנָה לַמֶּלֶךְ. [וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' אַבְרָהָם אֲגָשִׁי שֶׁלִּיט"א שְׁנַס פּוּרִים נִקְרָא 'שׁוֹשַׁנּוֹת יַעֲקֹב'.]</p>	<p>יַעֲקֹב בַּתחֵלָה הָיָה בְקֶשֶׁר מִמֶּרְחֵק, [דְּמוּת אָבִיו נִרְאָתָה לוֹ לְיוֹסֵף בַּחלוֹן] וְאַחַר כֵּן נִכְנַס לְהִתְחַבֵּר מִבְּפָנָיִם כְּשִׁירַד לְמִצְרַיִם וּבִרְךָ אֶת פְּרַעֲהוּ.</p>	<p>קיא</p>
<p>אַחֲשׁוּרוֹשׁ נִתֵּן לַיהוּדִים יַיִן וְשֵׁן. כַּמּוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה יב.) "וַיַּיִן מַלְכוּת רַב", אָמַר רַב, מְלַמֵּד שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד הַשְּׁקָהוּ יַיִן שֶׁהוּא גְדוֹל מִמֶּנּוּ בְּשָׁנִים.</p>	<p>יוֹסֵף שָׁלַח לְיַעֲקֹב יַיִן כַּמּוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה יז:): "וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת, עֲשֵׂרָה חֲמֹרִים נוֹשְׂאִים מִטּוֹב מִצְרַיִם", מֵאִי "מִטּוֹב מִצְרַיִם", אָמַר רַבִּי בְּנִימִין בַּר יֶפֶת, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁגָּר לוֹ יַיִן וְשֵׁן שְׂדַעַת זְקָנִים נוֹחָה הֵימָנוּ.</p>	<p>קיב</p>
<p>אַחֲשׁוּרוֹשׁ מָלַךְ עַל כָּל הָעוֹלָם וְהוֹרֵד מִמַּלְכוּתוֹ עַל חֲצֵי עוֹלָם בְּגִלְלַת הַתְּנַכְלוּת לַיהוּדִים. כַּמּוֹבָא בְּסִפְר 'עֲרוֹת דְּבַשׁ' (ח"א ג) רנ"ד מַלְכוּת יֵשׁ בְּעוֹלָם, וּבְכָלֵן מָלַךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ, וְכֹאשֶׁר בְּטַל בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עָנְשׁוּ הַשָּׁם שְׁחָצֵי הַמַּלְכוּת מִרְדּוֹ בּוֹ וְלֹא מָלַךְ רַק עַל קכ"ז.</p>	<p>פְּרַעֲהוּ הוֹרֵד מִמַּלְכוּתוֹ לִגְ' חֲדָשִׁים, מִשׁוּם שֶׁבַתחֵלָה לֹא רָצָה לְהִתְנַכֵּל לְעַם יִשְׂרָאֵל. כַּמּוֹבָא בְּמִדְרַשׁ (שְׁמוֹר"ר א, כח) "וַיִּקַּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ", לְמָה קָרָא מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְהֵלֵא פְּרַעֲהוּ עֲצָמוֹ הָיָה, אֲלֵא שְׂאֵמְרוּ הַמִּצְרַיִם לְפְרַעֲהוּ בֵּא וְנִזְדוּג לְאֵמָה זֶה, אָמַר לָהֶם שׁוֹטִים אַתֶּם עַד עַכְשָׁו מִשְׁלָהֶם אָנוּ אוֹכְלִים וְהֵיֵאָךְ נִזְדוּג לָהֶם, אֵלּוּלֵי יוֹסֵף לֹא הֵיֵינוּ חַיִּים, כִּיִּן שְׁלֹא שָׁמַע לָהֶם הוֹרִידָהוּ מִכְּסָאוֹ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, עַד שְׂאֵמַר לָהֶם כָּל מָה שְׂאֵתֶם רוֹצִים הַרְיִנִי עִמָּכֶם.</p>	<p>קיג</p>
<p>בַּתחֵילָה קָרַב אַחֲשׁוּרוֹשׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁתָּה שְׁעֵשָׂה, [ל"אִין אַנְס"] וְאַחַר כֵּן הִתְנַכַּר אֲלֵיהֶם וְגָזַר לְהַרְגֵם.</p>	<p>בַּתחֵילָה קָרַב פְּרַעֲהוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, [פָּה רַךְ] וְאַחַר כֵּן הִתְנַכַּר אֲלֵיהֶם וְשַׁעֲבַד אוֹתָם.</p>	<p>קיד</p>
<p>אַחֲשׁוּרוֹשׁ שָׁנָא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כַּמּוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִילָה יד.) מְשַׁל אֶחָד יֵשׁ לוֹ תַל בְּשָׂדֵהוּ, וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ חֲרִיץ בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ. אָמַר בְּעַל הַתַּל, מִי יִתֵּן לִי חֲרִיץ זֶה בְּדָמַיִם וּבְעַל חֲרִיץ אוֹמֵר, מִי יִתֵּן לִי תַל זֶה בְּדָמַיִם, לְיָמִים נִזְדוּגוֹ שְׁנֵינָהֶם. אָמַר לוֹ בְּעַל הַחֲרִיץ לְבַעַל הַתַּל, מְכוֹר לִי תִלְךָ. אָמַר לוֹ, הַלְוָאִי, טוֹל אוֹתוֹ בַּחֲנָם.</p>	<p>פְּרַעֲהוּ שָׁנָא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת א, יב) "וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל".</p>	<p>קטו</p>
<p>אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִתְנַכַּר לַיהוּדִים וְגָזַר עֲלֵיהֶם מִיתָה, מִשׁוּם שֶׁרָאָה בְּכוֹכְבִים שֶׁהִמְלִיךְ שִׁימְלֵךְ אַחֲרָיו יִהְיֶה מִהֵיְהוּדִים. כַּמּוֹבָא בְּעֲרוֹת דְּבַשׁ'. (דְּרוֹשׁ יז) אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִתְחַפֵּס לְדַעַת מִי יִמְלֹךְ אַחֲרָיו, רָאָה בְּקֶסֶמִים וְהוֹבִרִי שְׁמַיִם שִׁיְהוּדִי יִמְלֹךְ אַחֲרָיו וַיֵּשֶׁב עַל כְּסֵאוֹ, וְלָזָה חָשַׁב מְזִימוֹת לְכַלּוֹתָם. וְכֹאשֶׁר בְּלִילָה נִדְּדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ, וְחָשַׁב כִּי הִגִּיעַ קִצּוֹ, וְנִתְוַדַּע לוֹ שֶׁרָאוּ לְשַׁלֵּם גָּמוּל לְמִרְדְּכִי הַיְהוּדִי, הִתְחַפֵּס לִתֵּן קִיּוֹם לְמִזְלָה וְהַחֲזִיזוֹן שִׁיחֹל בְּדַבַּר מָה, וְלִכְךָ צִוָּה לִתֵּן כְּתָר מַלְכוּת בְּרֵאשׁוֹ וְלַחֲלֵק לוֹ יָקָר וְכְבוֹד וְלֹא יֵאָצַל מִמֶּנּוּ דָבָר, כְּאֵלּוּ מֶלֶךְ לְשַׁעָה בְּכָל אֲפָנִים, כִּי בָּזָה יִתְקִים הַחֲזִיזוֹן וְהַקֶּסֶם שִׁיְהוּדִי יִירֵשׁ כְּתָרוֹ וְכְבוֹדוֹ. וְכֹאשֶׁר נִתְוַדַּע לוֹ אַחַר כֵּן שְׂאֵסְתֵר יְהוּדִית, הִבִּין שֶׁבָּנּוּ שִׁיְהִיָּה לוֹ מִמְּנָה יוֹרֵשׁ עֲצָר הוּא יְהוּדִי, וְהוּא יִירֵשׁ אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ וְכְסָאוֹ, כְּאֵשֶׁר בְּאֵמַת הָיָה, שְׁדַרְיֹשׁ יִרֵשׁ כְּסָאוֹ וְכְתָרוֹ וּמִמְשַׁלְתּוֹ, וְאִם כֵּן נָחָה דַּעַתּוֹ, וְלִכְךָ נִהְפַךְ לְעַם יִשְׂרָאֵל לְאוֹהֵב. [וְכֵן הָמֵן רָאָה בְּכוֹכְבִים שֶׁאֲשַׁת הַמֶּלֶךְ תִּהְרָגָהּ, לִכֵּן הוּא יַעַץ לְהַרְגַּת אֶת וְשַׁתִּי, וּמִזָּה הַשְּׁתַלְשֵׁלָה הַמַּלְכֵת אֶסְתֵר שְׂאֵכֵן הִרְגָה אוֹתוֹ בְּסוּף, כַּמּוֹבָא בְּמַעַם לַעֲז' בְּשֵׁם מִדְרַשׁ].</p>	<p>פְּרַעֲהוּ הִתְנַכַּר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁעֲבַד אוֹתָם, מִשׁוּם שֶׁרָאָה בְּכוֹכְבִים אֶת לְדַת מוֹשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.</p>	<p>קטז</p>

<p>השבת גרמה את הריגת ושתי, והביאה את הצלת ישראל בנס פורים. כמובא בגמרא (מגילה יב:): "ביום השביעי כטוב לב המלך בינו", אמר רבא, יום השביעי שבת היה, שישראל אוכלין ושותין, מתחילין בדברי תורה ובדברי תושבחות. אבל גוים שאוכלין ושותין, אין מתחילין אלא בדברי תפלות. וכן בסעודתו של אותו רשע, הללו אומרים, מדיות נאות, והללו אומרים, פרסיות נאות. אמר להם אחשורוש, כלי שאני משתמש בו, אינו לא מדי ולא פרסי, אלא כשדי. רצונכם לראותה אמרו ליה, אין, ובלבד שתהא ערמה. שבמדה שאדם מודד, בה מודדין לו, מלמד שהיתה ושתי הרשעה מביאה את בנות ישראל ומפשיטתן ערמות, והיתה עושה בהן מלאכה בשבת, לפיכך נגזר עליה שתשחט בשבת ערומה.</p>	<p>השבת הצילה את בני ישראל ממות בשעבוד מצרים. כמובא במדרש (שמ"ר א, כח) "וירא בסבלותם ראה שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה מי שיש לו עבד אם אינו נח יום אחד בשבוע הוא מת, ואלו עבדיך אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים, אמר לו לך ועשה להן כמו שתאמר הלך משה ותקן להם את יום השבת לנוח.</p>	<p>קיז</p>
<p>המן נלחם בילדי ישראל. כמובא במדרש (אסת"ר ז, יג) מיד כעס המן הרשע ואמר אין אני שולח ידי תחלה אלא באלו התינוקות.</p>	<p>פרעה נלחם בילדי ישראל. כמובא במדרש (שמ"ר א, לד) "ויאנחו בני ישראל", לפי שאמרו חרטמי מצרים אין לך רפואה אם לא נשחט מקטני ישראל ק"נ בערב וק"נ בבקר ורחץ בדמיהם שתי פעמים ביום.</p>	<p>קיח</p>
<p>מצינו במדרש (תנחומא תצא ט) מהו עמלק עם שפא ללוק דמן של ישראל ככלב.</p>	<p>פרעה רחץ בדמם של ילדי ישראל.</p>	<p>קיט</p>
<p>מלאכים הצילו את היהודים מגזרת אחשורוש, כשגבריאלי הצמיח זנב לושתי, ואלהיו מלאך הברית בא בדמות חרבונא להעליל על המן להרגו.</p>	<p>מלאכי השרת הצילו את ילדי ישראל מגזרת פרעה, כשנתנו להם בשדה דבש וחלב ושמרו עליהם.</p>	<p>קכ</p>
<p>המן עשה את עצמו עבודה זרה. כמובא במדרש (אסת"ר ז, ה) מה עשה המן עשה לו צלם מרקם על בגדיו ועל לבו וכל מי שיהיה משתחנה להמן היה משתחנה לעבודת כוכבים.</p>	<p>פרעה עשה את עצמו עבודה זרה. כמובא במדרש (שמ"ר ת, א) פרעה הרשע עשה עצמו אלוה שונאמר "לי יארי ואני עשיתיני".</p>	<p>קכא</p>
<p>המן כפר בה' כמובא מרבי צדוק (ליקוטי אמרים ה) אמר המן בספורו לזרש אשתו "אשר קרהו", וכן בתורה "אשר קרן" כי כמו שהוא חושב הכל מקרה.</p>	<p>פרעה כפר בה' כמו שכתוב (שמות ה, ב) "ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקלו".</p>	<p>קכב</p>
<p>ושתי הרשעה מביאה את בנות ישראל ומפשיטתן, והיתה עושה בהן מלאכה בשבת. (מגילה יב:).</p>	<p>אשת פוטיפר הפשיטה ליוסף את הבגד בשבת. כמובא במדרש (ילקוט וישב קמו).</p>	<p>קכג</p>
<p>הפרסיים נמשלו לדב. כמובא בגמרא (מגילה יא:): תני רב יוסף, אלו פרסיים, שאוכלים כדב, ושותים כדב, ומסרבלין בשר כדב, ומגדלין שער כדב, ואין להם מנוחה כדב.</p>	<p>אשת פוטיפר נמשלה לדב. כמובא במדרש (ב"ר פד, ז) אני מגרה בך את הדב "ותשא אשת אדניו".</p>	<p>קכד</p>

<p>נס פורים התחיל עם המלאך גבריאל שגרים להריגת ושתי. כמובא בגמרא (מגילה יב:) בא גבריאל ועשה לה זנב. וכן שמעתי מהרה"ג ר' אברהם מייזלעס שליט"א שפורים בגימטריא מלאך גבריאל.</p>	<p>מכירת יוסף התחילה עם המלאך גבריאל שקשר בין יוסף לאחיו, כמו שכתוב (בראשית לז, טו) "וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש". ומבאר רש"י "איש" זה גבריאל.</p>	<p>קכה</p>
<p>נס פורים התחיל עם נעלים. כמובא במדרש (אסת"ר ד, ו) "ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים" מה ראה ממוכן לקפץ בעצה תחלה, חד אמר על ידי שהיתה מסטרתו בקורדקין שלה על פניו לכאן ולכאן. רואים שושתי היתה סוטרת על לחיו של המן עם הנעלים שלה. ולכן הוא יעץ לאחשורוש להרג אותה. ומזה השתלשלה ישועת פורים. וכן מצינו במדרש כשהמן הרכיב את מרדכי על הסוס (ילקוט אסתר תתנח) סליק בעט ביה, אמר ליה ולא כתיב "בנפל אויבך אל תשמח", אמר ליה הני מילי ישראל אבל בדינך "ואתה על במותימו תדרך". ומבאר המהר"ל ('אור חדש' ע' קעג) וכל המדרש הזה בא לפרש פי מעצמו של מרדכי הוא מוכן שהיה דורך ברגליו על המן, ולכן אמר פי השטר הזה שנמכר המן למרדכי היה כתוב על שוקו של מרדכי שהוא דורך עליו עד שהמן הוא תחת רגליו. [ממוכן שיעץ להרג את ושתי בגימטריא יוסף, ועין ב'תרגום שני על מגלת אסתר' שסבו של ממוכן - המן, שמו היה דיוסף].</p>	<p>מכירת יוסף התחילה עם נעלים. כמובא במדרש ('פרקי דרבי אליעזר' לח) ומכרו אותו לישמעאלים בעשרים כסף, וכל אחד ואחד נטל שני כספים לקנות מנעלים לרגליהם, שונאמר "על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים".</p>	<p>קכו</p>
<p>עמלק הוא בחינת כלב, כמובא במדרש (תנחומא תצא ט) מהו עמלק עם שבא ללוק דמן של ישראל כפלב.</p>	<p>מכירת יוסף התחילה עם כלבים, כמובא במדרש (ב"ר פד, יד) "ויראו אותו מרחק" אמרו באו ונשסה בו את הכלבים. וביציאת מצרים כתוב (שמות יא, ז) "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו".</p>	<p>קכז</p>
<p>בזמן גזרת המן, הלך אליהו לעורר את האבות ואת משה רבינו מקברם, ואמר לו משה, שכינו שהגזרה נחתמה רק בטיט אפסר לבטלה. כמובא במדרש (אסת"ר ז, יג).</p>	<p>כשהורד יוסף למצרים על ידי הישמעאלים, בכה בדרך על קבר רחל אמו, ושמע את קול אמו יוצא מהקבר, שלא יאנה לו כל רע. כמובא במדרש ('מעם לועז' בראשית לז, לה).</p>	<p>קכח</p>
<p>כתוב "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים". אסתר המלכה בגשמיות, דברה לאחשורוש, אבל פונתה היתה לשמים. דכל מקום שנכתב המלך במגלת אסתר רומז על הקב"ה וכמו שכתוב אצל נחמיה (נחמיה ב, ד) "ויאמר לי המלך על מה זה אתה מבקש: ואתפלל אל אלהי השמים ואמר למלך אם על המלך טוב".</p>	<p>כתוב "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך". ומבאר ה'חתימ סופר' [דרשות ח"א דף צה] שיהודה דבר בגשמיות ליוסף, אבל פונתו היתה לשמים.</p>	<p>קכט</p>
<p>אסתר בקשה מהמלך רחמים על עמה, וחזרה ובקשה, ובסוף הציעה את עם ישראל לעבדים, כמו שכתוב "ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי".</p>	<p>המצרים בקשו, מיוסף לחם, וחרזו ובקשו, ובסוף הציעו עצמם לעבדים, כמו שכתוב "ויאמרו, הננו לך לעבדים".</p>	<p>קל</p>
<p>מרדכי הציל את אחשורוש מבגתו ותרש, ומנע ממנו אכל, בזכות מילה. כמובא בספר 'עתה באתי' בשם מהר"א גאליקו (אסתר ב, כב) בשם מדרש, שמרדכי הציל את אחשורוש מהאכל המרעל, משום שאחשורוש היה מהול.</p>	<p>יוסף הציל את המצרים מהרעב, ונתן להם אכל בזכות מילה. כמובא בספר 'עלילות אפרים' (מאמר תד) שיוסף אמר למצרים שימלו, להפסיק את הרעב במצרים.</p>	<p>קלא</p>
<p>המן רצה לבטל ברית מילה, כמובא ברש"י (מגילה יז, טז) ד"ה ששון יז מילה).</p>	<p>יוסף חיב את המצרים לעשות ברית מילה, כמובא ברש"י (בראשית מא, נה).</p>	<p>קלב</p>

<p>הָמָן רָצָה לְבַטֵּל לַמּוֹד תּוֹרָה, כַּמּוֹבָא בְּרִשְׁ"י (מגילה טו: ד"ה ששון זו מילה).</p>	<p>קלג פְּרָעָה בִּטַּל אֶת יִשְׂרָאֵל מִלְמוּד תּוֹרָה. כַּמּוֹבָא בַּמְדְּרָשׁ (שמו"ר ה, יח) מִלְמַד שֶׁהָיוּ בְיָדָם מַגְלוֹת שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהֶם מִשַּׁבַּת לְשַׁבַּת לומר שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹאֲלוֹן, לְפִי שֶׁהָיוּ נוֹחִין בְּשַׁבַּת, אָמַר לָהֶן פְּרָעָה "תִּכְבַּד הָעִבְדָּה עַל הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ בָהּ וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שְׁקֵר", אֵל יְהוָה מִשְׁתַּעֲשָׁעִין וְאֵל יְהוָה נִפְיִשִׁין בְּיוֹם הַשַּׁבַּת.</p>	
<p>הָמָן אָמַר עַל הַיְהוּדִים שֶׁהֵם עֲצֻלִים. כַּמּוֹבָא בַּגְּמָרָא (מגילה יב:) "וְאֵת דְּתֵי הַמְּלַךְ אֵינָם עוֹשִׂים" דְּמַפְקֵי לְפוֹלָא שְׁתָּא בְּשַׁבַּת הַיּוֹם, פְּסַח הַיּוֹם.</p>	<p>קלד פְּרָעָה אָמַר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עֲצֻלִים. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות ה, ח) "נִרְפִים הֵם".</p>	
<p>מוֹבָא בְּסִפְרֵי רִסְיָא לִילָה' לַר' צְדוּק הַכֹּהֵן מְלוּבָלִין (אות מט ד"ה זמנו) יב' חֲדָשִׁים כְּנָגַד יב' שָׁבָטִים, וְאָדָר כְּנָגַד יוֹסֵף, לְכֵן יֵשׁ בּוֹ ב' אָדָרִים, כְּמוֹ שֶׁיוֹסֵף נִחְלַק לָב'. וּמִזְלוֹ דְגִים, עַל שֵׁם "וַיִּדְגּוּ לָרֵב".</p>	<p>קלה יוֹסֵף נִמְשַׁל לְדָג, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית מח, טז) "וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקָרֵב הָאָרֶץ".</p>	
<p>קִלְפַת פָּרֶס הִיא צְרוּת עֵין. (צדקת הצדיק רנה) [התקבל בשם ספר 'עתה באתי'].</p>	<p>קלו מְצִינּוֹ בַּגְּמָרָא (ברכות כ:) "וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקָרֵב הָאָרֶץ" מֵה דְגִים שְׁבִיִּים מִיָּם מְכַסִּין עֲלֵיהֶם, וְאֵין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בָּהֶם, אִף זָרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בָּהֶם.</p>	
<p>מְרַדְכֵי בְּגִימָטְרִיא רַחֵל לָאָה. [התקבל מהרה"ג ר' אליהו נחמני שליט"א]. וְכֵן מְרַדְכֵי הִיא מַגְלוֹת יְכַנְיָה שְׁגַלְתָּה בְּחַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהִיא בְּסוּד אִמָּא בְּבַחֲיִנַת לָאָה. וְחִזַּר עִם עֲזָרָא לְבָנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי, שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת מַלְכוּת שֶׁהִיא רַחֵל.</p>	<p>קלז יוֹסֵף הָיָה כְּלוּל מִרַחֵל וְלָאָה יַחַד כַּמּוֹבָא בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל (בראשית ל, כא) שֶׁרַחֵל וְלָאָה הִתְעַבְּרוּ יַחַד בְּדִינָה וַיּוֹסֵף, וּבַתְחִלָּה הִיָּתָה דִּינָה אֶצֶל רַחֵל וַיּוֹסֵף אֶצֶל לָאָה, וְהִתְחַלְפוּ הָעֵבְרִים, וְכֵן אֲשַׁתּוֹ אֶסְנַת הִיָּתָה בֵּת שֶׁל דִּינָה בֵּת לָאָה.</p>	
<p>כָּל הַצְּרוּת הַתְּחִילוֹ מִשׁוּם שְׁנֵהֲנוּ מִסְעָדָתוֹ שֶׁל אַחְשָׁרוּשׁ, שֶׁפָּרַס לָהֶם מַצְעוֹת מִ"חֹר כְּרַפְס", כְּרִים שֶׁל פְּסִים. שֶׁהָיוּ עֲשׂוּיִים מִמִּילָת. כַּמּוֹבָא בַּגְּמָרָא (מגילה יב). וְכֵן פְּסִים אֹתוֹת פְּרִי"ם כִּי אוֹת ס' וְאוֹת ר' מִתְחַלְפוֹת בְּאוֹתוֹת זִסְשׁוֹר"ץ. וְכֵן כְּרַפְס בְּגִימָטְרִיא שְׁכָם שֶׁשָּׁם מְכָרוּ אֶת יוֹסֵף. וְהַפְּשִׁטוֹ אֶת הַכְּתָנִת פְּסִים מִמְּנוֹ.</p>	<p>קלח כָּל הַצְּרוּת הַתְּחִילוֹ מִהַכְּתָנִת פְּסִים שֶׁיַּעֲקֹב עָשָׂה לְיוֹסֵף, שֶׁהִיָּתָה עֲשׂוּיָה מִפְּלִי מִילָת. וְגַרְמָה אֶת קְנֵאת הָאֲחִים. וְכֵן מְצִינּוֹ בַּמְדְּרָשׁ תְּנַחוּמָא (וישב ד') שֶׁד' צְרוּתָיו שֶׁל יוֹסֵף שֶׁנִּמְכַּר לְפוֹטִיפַר סוֹחְרִים יִשְׁמַעְאֵלִים מְדִינִים ר"ת פְּסִים"ם.</p>	
<p>פוּרִים דְּמוֹקֶפִין נִקְבַּע לְעִירוֹת שְׁמוֹקְפוֹת חוֹמָה מִימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן. כִּינּוּ שֶׁיְהוֹשֻׁעַ הִיא הָרִאשׁוֹן שְׁנִלְחַם בְּעַמְלֶק. כַּמּוֹבָא בְּבֵרֶטְנוּרָא (מגילה א, א). וְכֵן יְהוֹשֻׁעַ נִקְרָא בֶּן נוּן מִלְשׁוֹן נוּנָא, שֶׁהוּא דָג. וְרוֹאִים קֶשֶׁר בֵּין יְהוֹשֻׁעַ לְפוּרִים שֶׁשֵׁךְ לְמִזַּל דְּגִים.</p>	<p>קלט מוֹבָא בְּכַתְבֵי הַרְמ"ע מִפְּאֲנוֹ (ספר 'אגלולי נשמות' אות מ') בְּשֵׁם ר' חַיִּים וַיְטַאֵל זְצוּק"ל שֶׁיְהוֹשֻׁעַ הִיא גִלְגּוּל יוֹסֵף, וְלִכְּן הוּא הַתְּחִתָּן עִם רַחֵב שֶׁהִיָּתָה גִלְגּוּל אֲשֶׁת פּוֹטִיפַר. וְכֵן יְהוֹשֻׁעַ חֵי "מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים", כְּמִנּוּן שְׁנוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף.</p>	
<p>מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְהַתְחַפֵּשׂ בְּפוּרִים עַד דְּלָא יָדַע.</p>	<p>קמ אֶצֶל יוֹסֵף הִיָּתָה בַּחֲיִנַת תְּחַפְּשֵׁת שֶׁל פּוּרִים שֶׁהָאֲחִים לֹא הִכִּירוּהוּ.</p>	
<p>תְּכִלִּית הָאוֹר שֶׁל פּוּרִים הִיָּתָה לְצַרְךָ קְבֻלַת הַתּוֹרָה מֵאֲהָבָה, שֶׁקָּבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַחַר גִּס פּוּרִים. וְכֵן הָאוֹר שֶׁל פּוּרִים קָשׁוּר עִם פְּסַח, כִּפִּי שֶׁיְדוּעַ שֶׁהֵמָּן נִתְּלָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁנִּי שֶׁל פְּסַח, וּבְאוֹתוֹ יוֹם קוֹדֵם הַתְּלִיָּה הִרְכִּיב הֵמָּן אֶת מְרַדְכֵי עַל הַסּוּס, וְהִיָּה</p>	<p>קמא תְּכִלִּית יְרִידַת יוֹסֵף וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַצְרַיִם, הִיָּתָה לְצַרְךָ גְּאֻלַת פְּסַח. וְקְבֻלַת הַתּוֹרָה שְׁבָאָה אַחַר כֵּן.</p>	

<p>משתה היין השני. ובלילה קודם נדדה שנת המלך. וביום טוב ראשון של פסח הושיט אחשורוש את שרביט הזהב, והיה משתה היין הראשון. והמן הכין את העץ. וכן ישועת פורים באה לאחר שהתעורר רעש בשמים מזה שצמו ביום א' דפסח. וכן מצינו במדרש (קה"ר ח, ט) "שומר מצוה לא ידע דבר רע" זו אסתר שהיתה עסוקה במצוות בעור חמץ. וכן מובא ברש"י (תענית כט.) משונכנס אדר מרבים בשמחה, ימי נסים היו לישראל פורים ופסח. ורואים שרש"י מכליל את גאלת פורים ופסח יחד.</p>		
<p>בליל פורים קוראים את המגלה גם בלילה, ונחשבת כהלל, כמובא בגמרא (מגילה יד.) קרייתא זו הלילא.</p>	<p>ליל פסח הוא החג היחיד שאומרים בו הלל שלם בלילה.</p>	<p>קמב</p>
<p>בפורים: כל הפושט יד נותנים לו.</p>	<p>בפסח אומרים: כל דכפין ייתי ויכול.</p>	<p>קמג</p>
<p>חדש אדר ופורים, הם בבחינת צחוק. כמובא מרבי צדוק (ליקוטי אמרים טז) על פי הספר יצירה שחדש אדר הוא בחינת אות ק'.</p>	<p>מצינו שה' עשה צחוק מהמצרים. כמו שכתוב (שמות י, ב) "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים". ומבאר רש"י "התעללתי", שחקתי.</p>	<p>קמד</p>
<p>מה משה עמד בפרץ דכתיב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ", אף מרדכי בן דכתיב "דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו", מה משה למד תורה לישראל דכתיב "ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים", אף מרדכי בן דכתיב "דברי שלום ואמת". וכן מובא ב'אלשיך' לכוון במצוות מתנות לאביונים לעלוי נשמת משה רבנו. וכן מובא ברמ"ד וואלי (אסתר) "איש יהודי" בגימטריא משה. וכן מגלת אסתר שנקראת אגרת בגימטריא משה רבנו. ובגימטריא הלכה למשה מסיני. וכן מגילת אסתר בגימטריא קבלת תורה. וכן פורים בגימטריא הר סיני. [התקבל מהרה"ג ר' אברהם מייזעלס שליט"א]</p>	<p>מצינו קשר בין משה למרדכי במדרש (אסתר ו, ב) "איש יהודי היה בשושן הבירה" איש, מלמד שהיה מרדכי שקול בדורו כמשה בדורו, דכתיב ביה "והאיש משה ענו מאד".</p>	<p>קמה</p>
<p>מרדכי היה נכד של שאול שנקרא כושי. כמובא בגמרא (מועד קטן טז.) מהכתוב "על דברי כוש בן ימיני". וכן כושי בגימטריא שאול או פורים. וכן מצינו בגמרא (קידושין מט:) עשרה קבים שכרות ירדו לעולם תשעה נטלו כושים. ורואים קשר בין הכושים לשכרות של פורים, וכן אותיות כוש נמצאות בשפור. וכן מצינו כוש בגמלת אסתר שאחשורוש מלך "מהודו ועד כוש". והוסיף הרה"ג ר' יהודה גולד שליט"א שהפור של פורים מרמז בשמה של צפורה שהיא האשה הכושית.</p>	<p>מצינו במדרש (ילקוט שמות קסח) שמשה רבנו מלך בארץ כוש ארבעים שנה לפני שהוציא את בני ישראל ממצרים, וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (שופטים ע' רסח) שצפרה נקראת "האשה הכושית" דשרשה היה משרש משה מבחינת כושי. וכן מובא מבצל ה'שבט מוסר' בספרו 'מדרש תלפיות' (ערך בתיה) בשם ספר 'לקוט דוד' בשם הזהר, שבתיה וצפורה היו אחיות תאומות אסופות, שאמצו על ידי פרעה ויתרו. ויוצא שגם בתיה שהצילה את משה היתה כושית.</p>	<p>קמו</p>
<p>כתוב (אסתר ב, יא) "ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה". ומבאר רש"י שעתידה לקום להושיע לישראל לפיכך היה מחזר לדעת מה יהא בסופה. וכן משה ויוסף בגימטריא ברונך מרדכי או ארור המן.</p>	<p>כתוב (שמות ב, ד) "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו". ומבאר הגמרא (מגילה יד.) שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן, ואומרת, עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל. כיון שהטילוהו ביאור, "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו", מה יהא בסוף נביאותה.</p>	<p>קמז</p>

<p>היהודים טענו על מרדכי שהוא גרם את צרת המן, משום שהתגרה בו, כמובא בגמרא (מגילה יב:) כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל הִיא דְקִאֲמָרָה, לַהֲךָ גִיסָא וְלַהֲךָ גִיסָא, רָאוּ מָה עָשָׂה לִי יְהוּדִי, וּמָה שָׁלַם לִי יְמִינִי. מָה עָשָׂה לִי יְהוּדִי דְלֹא קִטְלִיה דְדוּד לְשִׁמְעִי בֶן גֵּרָא, שְׂאֵלְמָלָא הִיָּה שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא, וְקִטְלִיה דְדוּד, לֹא הוּוּהוּ מִתְיַלִּיד מְרַדְכִי, דְמִקְנֵי בֵיה הָמָן, וְגַרְם לִיה צְעָרָא לְיִשְׂרָאֵל.</p>	<p>בני ישראל טענו על משה שהוא גרם את התגברות השעבוד, כמו שכתוב (שמות ה, כא) "וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יְרֵא ה' עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת רִיחֲנוּ בְעֵינֵי פְרַעֲה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לְתֵת חֶרֶב בְּיַדְם לְהַרְגֵנוּ".</p>	<p>קמח</p>
<p>ומאי ניהו, מקרא מגילה.</p>	<p>מצינו בגמרא (מגילה יט:) אָמַר רַבִּי חִזְיָא בַר אֲבָא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי דְכָתִיב, "וְעָלִיהֶם כָּכָל הַדְּבָרִים" מִלְמַד שְׁהֲרָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה בְּסִינַי, דְקִדּוּקֵי תוֹרָה, וְדְקִדּוּקֵי סוּפְרִים, וּמָה שְׂסוּפְרִים עֲתִידִים לְחַדֵּשׁ.</p>	<p>קמט</p>
<p>דומה לכתוב (אסתר ה, א) "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת" [התקבל הרה"ג ר' אהרן לב הארי שליט"א]</p>	<p>הכתוב במתן תורה, (שמות יט, טז) "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְהִיט הַבְּקָר".</p>	<p>קנ</p>

מגילה ט: ע"א דף קמ"ג: קמ"ג: קמ"ג: קמ"ג:

<p>גס פורים</p>	<p>התגלות יוסף לאחיו</p>	
<p>מובא ב'פרי עץ חיים' להאר"ז"ל (פורים תסח) וְזֶה סוּד "וְזַכְרָם לֹא יִסּוּף מְזַרְעִים", כִּי אוֹתוֹ הִיסוּד שֶׁל אֲבָא, הַנִּקְרָא זַכְרָם, לֹא יִסּוּף וְלֹא יִפְסַק מְזַרְעִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל תְּמִיד, כִּי בְּכָל יְמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה, יִהְיֶה אוֹתוֹ הַזְכָּר קַיָּם, וְנִתְגַּלָּה אוֹתוֹ הָאֲרָה.</p>	<p>התגלות יוסף לאחיו היתה בסוד התגלות היסוד להשפיע למלכות, כי יוסף מסמל את ספירת היסוד. וכן מובא ברש"י (בראשית מה, ד) ש'יוסף הראה לאחים את עטרת היסוד שלו בזמן ההתגלות.</p>	<p>קנא</p>
<p>אור היסוד בפורים חדר את הקלפות בזמן קשה והביא ישועה לעם ישראל. וכן הכתוב (בראשית מה, ד) "וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלַי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם" ס"ת פוריים, לרמז שהתגלות של יוסף לאחיו היא דרך בחינת פורים. וכן י"ן מרמז בכתוב "אני יוסף" בהפוך אותיות. וכן מובא ב'חתם סופר' (דרושים ואגדות' קלח) שיעקב למד את מצוות הנכה ופורים רק את יוסף ולא את שאר האחים, ועל זה היתה קנאתם.</p>	<p>התגלות יוסף לאחים היתה בזמן קשה של רעב ומצב של אחיזת הקלפה בקדשה בסוד חבור שור וחמור כדבארנו במאמר 'חשמל מילה', והאור של יוסף חדר את הכל להשפיע את השפע לאחים.</p>	<p>קנב</p>
<p>מרדכי בגימטריא רחל לאה. [התקבל מהרה"ג ר' אליהו נחמני שליט"א]. וכן מובא ב'שפת אמת' (פורים תרמ"ח) שמרדכי היה מצד אביו משבט בנימין, "איש ימיני", ומצד אמו משבט יהודה "איש יהודי", יוצא שהוא מאחד בתוכו גם את בנימין שבא מרחל, וגם את יהודה שבא מלאה. וכן מרדכי היה מגלות כנניה שגלתה בחרבן בית המקדש הראשון, שהיה בסוד אמא בבחינת לאה, וחזר עם עזרא לבנות את בית המקדש השני, שהיה בבחינת מלכות שהיא רחל. כי מרדכי הוא בחינת עטרת יסוד דאבא שמחבר בין לאה שהיא בחינת אמא, לרחל שהיא בחינת מלכות.</p>	<p>יוסף היה כלול מרחל ולאה יחד כמובא בתרגום יונתן בן עוזיאל (בראשית ל, כא) ש'רחל ולאה התעברו יחד בדינה ויוסף, ובתחלה היתה דינה אצל רחל ויוסף אצל לאה, והתחלפו העברים, וכן אשתו אסנת היתה בת של דינה בת לאה. כי יוסף הוא בחינת יסוד שמחבר בין לאה שהיא בחינת אמא, לרחל שהיא בחינת מלכות.</p>	<p>קנג</p>

<p>מְרַדְכֵי נִקְרָא אִישׁ יְמִינִי, כִּי הוּא בָּא מִבְּנֵימִין שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת יְמִין.</p>	<p>יֹוסֵף חֵי מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים כְּמִנְיַן יְמִין. כִּי סְפִירַת הַיְסוּד נוֹטָה לְיְמִין.</p>	<p>קנד</p>
<p>גַּם פּוֹרִים נִקְרָא פּוֹר עַל שֵׁם הַגּוֹרֵל שֶׁהֵמֶן עָשָׂה. וְזֶה הָעֵנָן שֶׁפּוֹר הֶמֶן נִהְפֵךְ לְפוֹרְנוֹ. הַיּוֹת שֶׁהִתְבַּרַר שֶׁפּוֹר הֶמֶן הוּא אֶכָּן פּוֹרְנוֹ, דְּגוֹרֵל הוּא הַכִּלִּי לְנַצַּח אֶת הֶמֶן וְעַמְלָק.</p>	<p>מוֹבָא בְּפָרִי עֵץ חַיִּים' לְהֶאָרִיז"ל (פּוֹרִים ע' תעב) שֶׁגּוֹרֵל פּוֹעֵל דְּרָךְ סְפִירַת הַיְסוּד. וְכֵן בְּמִלָּה פִּיִּס יֵשׁ ג' אוֹתִיּוֹת שֶׁל יֹוסֵף. וְכֵן גּוֹרֵל בְּגִימְטְרִיא יֹוס"ף בְּמִלּוֹי הָאוֹתִיּוֹת יו"ד ו"ו סְמַךְ פ"ה. וּמֵאִידֶךְ גּוֹרֵל בְּגִימְטְרִיא עַמְלָק. כִּי הוּא הַכִּלִּי לְנַצַּח אֶת עַמְלָק. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהָר (בשלה טו. עם פירוש ה'מתוק מדבש') שִׁיְהוֹשֻׁעַ, נִכְד יֹוסֵף, שֶׁהָיָה גִלְגּוּל יֹוסֵף, עָשָׂה גּוֹרְלוֹת כְּשֶׁנִּלְחַם בְּעַמְלָק לְדַעַת מִי עַמְלָקִי וּמִי כְּנַעֲנִי, כְּדִי לְהַרְגֵּ רַק אֶת הָעַמְלָקִים, וְלָכֵן כְּתוּב (שמות יז, יג) "וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְלָק" דְּחֻלְשֵׁי פְרוּשׁוֹ גּוֹרֵל.</p>	<p>קנה</p>
<p>מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (מגילה טז). "וַיִּקַּח הֶמֶן אֶת הַלְבוּשׁ וְאֶת הַסּוּס", אֲזַל אֲשַׁכְחִיָּה דִּיתְבִּי רַבְּנָן קַמִּיהּ וּמְחֻי לְהוּ הַלְכוֹת קַמִּיצָה. אָמַר לְהוּ אֶתָּא מְלִי קוּמְצִי קַמְחָא דִּידְכּוֹ, וְדַחֵי עֲשָׂרָה אֲלַפֵּי כַּפְרֵי כַּסְפָּא דִּידִי. וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (ויק"ר כח, ו) שֶׁבְּזִכּוֹת מִצְוֹת הָעֶלְמֵר נִצְחוּ אֶת הֶמֶן. וְהֶמֶן נִתְּלָה עַל הָעֵץ בְּיוֹם הַקְּרֵבַת הָעֶלְמֵר.</p>	<p>מְצִינּוּ בְּמִשְׁנָה (מנחות עא). מִצְוֹת הָעֶלְמֵר לְבוֹא מִן הַקְּמָה. וְכוּ'. מִצְוֹתוֹ לְקַצּוֹר בְּלִילָה. וְקָמָה מְרַמְזֶת עַל הַיְסוּד, שְׁכַתּוֹב אֲצֵל יֹוסֵף. (בראשית לז, ז) "וַהֲנִיחָה קָמָה אֶלְמַתִּי וְגַם נִצְבָּה", וְלִילָה הוּא זְמַן הַזְּוּגָה. וְהוֹסִיף הַרְהִי"ג ר' י' ש' צוֹר שְׁלִיט"א שֶׁסְפִירַת הָעֶלְמֵר בְּגִימְטְרִיא כְּתוּבַת פְּסִים.</p>	<p>קנו</p>

עוד על דרך הסוד

נִרְאָה דְּלָכֵן מִלְחַמַת יֹוסֵף וַיהוּדָה עַל בְּנֵימִין, הִיְתָה שְׁכַל אֶחָד רְצָה שֶׁבְּנֵימִין יְהִיָּה בְּרִשׁוֹתוֹ וְתַחַת חֲסוּתוֹ, וַיֹּוסֵף צוּה לְשִׁים אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנֵימִין, וְשִׂאֵת תַּהֲיָה הַסְּבָה לְקַחְתּוֹ לְעֶבֶד. דְּמוֹבָא בְּלִק"ת לְהֶאָרִיז"ל (מקץ קי) גְּבִיעַ גִּימְטְרִיא מִילָה שֶׁהוּא גִימְטְרִיא הַיְסוּד. וְכֵן מוֹבָא בְּשֵׁם ה'צֶמַח צֶדֶק' ש"הגְּבִיעַ" שֶׁל יֹוסֵף מְסַמֵּל כַּד גְּדוּל בְּבַחֲיִנַת יְסוּד, שְׁמוֹזָג לְמַלְכוּת, שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת "כּוֹס" קָטָן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב אֲצֵל דוֹד "כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וְגו'". וְכֵינֵן שֶׁהַשְּׁפַעַת יֹוסֵף הַגְּבִיעַ, לְדוֹד הַכּוֹס, נְעִשִׂית דְּרָךְ בְּנֵימִין הָעֶטְרָה שְׁבִיִּסוּד, לָכֵן צוּה יֹוסֵף לְשִׁים אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנֵימִין. לְסַמֵּל שֶׁהָיָה שֶׁבְּנֵימִין מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׁפַעַת הַגְּבִיעַ, לָכֵן הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת הָעֶבֶד שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בראשית מד, יז) "הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהִיָּה לִי עֶבֶד". וְלֹאֲחֵר שֶׁהָאֲחִים הִבִּיאוּ אֶת בְּנֵימִין שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת עֶטְרָה שְׁבִיִּסוּד, בְּסוּד פּוֹרִים, וְזָכוּ לְשִׁתּוֹת זֵין עִם יֹוסֵף, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שם מג, לד) "וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ", נִכְנַס זֵין יְצָא סוּד וְהִתְגַּלָּה הַסוּד שְׁבִיִּסוּד דְּרָךְ הָעֶטְרָה שְׁבִיִּסוּד שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת פּוֹרִים. דְּכַשֵּׁם שְׁאוֹר הַיְסוּד בְּפוֹרִים חֲדָר אֶת הַקְּלָפוֹת בְּזְמַן קֶשֶׁה וְהִבִּיא יְשׁוּעָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, כֵּן הִתְגַּלּוֹת יֹוסֵף לְאֲחִים הִיְתָה בְּזְמַן קֶשֶׁה שֶׁל רַעֲב וּמְצָב שֶׁל אַחִיזַת הַקְּלָפָה בְּקִדְשָׁה.

מוֹבָא בְּסִפְר 'מְאוֹר וְשִׁמְשׁ' (פ' מקץ) שֶׁלְכֵן כְּתוּב "וַתִּרְבַּ מִשְׁאֵת בְּנֵימִין מִמִּשְׁאֵת כָּלֵם חַמֵּשׁ יְדוֹת", דְּחַמֵּשׁ פְּעָמִים יָד בְּגִימְטְרִיא זֵין. וּבְנֵימִין שֶׁהוּא הַיְסוּד, מִתְקַשֵּׁר עִם הַיֵּין, עֵינֵן שֵׁם. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהָר חֲדָשׁ (חוקת סג) "וַתִּרְבַּ מִשְׁאֵת בְּנֵימִין מִמִּשְׁאֵת כָּלֵם חַמֵּשׁ יְדוֹת" כֵּל חַמֵּשָׁה בְּרִכּוֹת שְׁבָאִים מְכַל לְכַלָּה קֶבֶל בְּנֵימִין, וְעַל כֵּן כְּתוּב "הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרִי" זֶה בְּנֵימִין שִׁיּוֹסֵף הַכְּנִיסוֹ לְחֲדָרוֹ, "נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ" דְּכָלֵם נִכְנָסוּ בְּגִלָּל בְּנֵימִין, "נִזְפִירָה דִּדֶיךָ מֵיָן" דְּכִתִּיב "וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ". רוֹאִים שֶׁהַזְּהָר מְקַשֵּׁר בֵּין חַמֵּשׁ יְדוֹת שֶׁבְּנֵימִין קֶבֶל לְזוּוג יְסוּד לְמַלְכוּת, כֵּל לְכַלָּה, וְלִשְׁתִּית הַיֵּין שֶׁל הַשְּׁבִטִים אֲצֵל יֹוסֵף, דְּבְּזִכּוֹת בְּנֵימִין נִכְנָסִים כֵּל הַשְּׁבִטִים לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁפַעַת מִיּוֹסֵף וְלִשְׁתּוֹת עִמּוֹ זֵין, דְּבְּנֵימִין הוּא הָעֶטְרָה שְׁבִיִּסוּד בְּבַחֲיִנַת זֵין שְׁמוֹזָג בֵּין יֹוסֵף לְאֲחִים וּמוֹזָג אֶת הַיֵּין שֶׁל יֹוסֵף לְאֲחִים. וְכֵן רוֹאִים מֵהַזְּהָר שֶׁהַכְּתוּב "הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרִי" מְרַמֵּז עַל הַשְּׁפַעַת יֹוסֵף הַיְסוּד. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'מְלֶאךְ הַבְּרִית' לְבֵן אִישׁ חֵי' (פ' וילך) שֶׁהַמֶּלֶךְ "חֲדָרִי" הִיא נוֹטְרִיקוֹן חֲדָרִי וְא"וּ וּמְבֹאֵר לְדְּבָרֵינוּ חֲדָרִי וְא"וּ הֵם חֲדָרִי שֶׁל יֹוסֵף הַיְסוּד.

נִרְאָה דְּזֶה הַטַּעַם שִׁיּוֹסֵף שֵׁם אֶת גְּבִיעַ הַיֵּין שְׁלוֹ בְּאִמְתַּחַת בְּנֵימִין, לְרַמֵּז שֶׁבְּנֵימִין הוּא בְּבַחֲיִנַת הַיֵּין הַנְּמִזָּג מֵהַגְּבִיעַ לְכּוֹס, וּמְחַבֵּר בֵּין הַגְּבִיעַ הַמְּסַמֵּל אֶת הַיְסוּד לְכּוֹס הַמְּסַמֵּל אֶת הַיְסוּד שֶׁבְּמַלְכוּת. דְּחַבּוֹר הַגְּבִיעַ לְכּוֹס נְעִשִׂית דְּרָךְ הַיֵּין שֶׁל בְּנֵימִין. וְכֵן בְּנֵימִין

בגימטריא פוס היין. וכן האותיות יין נמצאות בשם בנימין. וכן בנימין בגימטריא יין הוי"ה אדנ"י, דבנימין מחבר דרך בחינת יין את שמות הוי"ה אדנ"י. וכן יין נרמז בכתוב שיסוף אמר (שם מה, יב) "אחי בנימין" בדלוג ג' אותיות. וכן בכתוב (דברים לג, יב) "לבנימן אמר? דיד הוי"ה" בדלוג הפוך של ד' אותיות.

מובא ב'שער הפונות' להאריז"ל (פורים ח"ב ע' של) וזה סוד קריאת המגלה וגם התפשטותה בעת קריאתה לטעם פרסום הנס, והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא המתגלית ויוצאה לחוץ, ולכן נקרא מגלה לשון גלוי, וצריך לגלותה ולפרסמה וכו' והמגלה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד פנזפר, וגם היא ארצה בצורת ו'. רואים מהאריז"ל שהתפשטות המגלה בזמן קריאתה כאגרת מרמזת על התפשטות האור של עטרת יסוד אבא, וכן אגרת היא אותיות אטרג המסמל את עטרת היסוד, כדבארנו במאמר 'חשמל לולב'. וכן אגרת בגימטריא משה רבנו ששרשו מהארת עטרת יסוד אבא, וכן בארנו במאמר 'חשמל דם' שהעטרה שביסוד היא בבחינת סוד דמקום זה מגלה את הסוד שביסוד. וגם פאן רואים שהארת פורים המתגלה דרך העטרה שביסוד היא בבחינת גלוי ההסתר שמתגלה דרך עטרת היסוד. וכן רואים ענין של גלוי סוד בזמן ישועת פורים כשאסתר גלתה את עמה ואת מולדתה. וכן מובא במלבי"ם (אסתר ג, יד) שהאגרות שהמן שלח "להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים", היו חתומים, וכתוב עליהם מבחוץ שאסור לפתח עד י"ג באדר. ויוצא שגם גזרת המן היתה סוד.

וכן רואים מהאריז"ל שהמגלה היא בחינת האות ו' המסמלת את היסוד. וכן מגלת אסתר מתחילה ומסתיימת באות ו', "ויהי", ו"זרעו". וכן מגלה בגימטריא נחל המסמל את היסוד. וכן כל מצוות הפורים נרמזות באותיות מגילה, שהיא בגימטריא נחל: סעדת פורים היא לגימה. משלוח מנות, גמילה. ומתנות לאביונים, מילגה. וכן מובא בספר 'אמונת עתיך' (תש"ס ע' קפא) שעל מקרא מגלה בגימטריא חתון וכלה.

וכן מובא בפרע"ח להאריז"ל (פורים תסח) וזה סוד "וזכרם לא יסוף מזרעם", כי אותו היסוד של אבא, הנקרא זכרם, לא יסוף ולא יפסק מזרעם של ישראל תמיד, כי בכל ימי הפורים האלה, יהיה אותו הזכר קיים, ונתגלה אותו הארה. והוסיף הרה"ג ר' לוי יצחק לדרמן שליט"א שהפסוק הארץ ביותר בתנ"ך הוא בהארת מרדכי (אסתר ח, ט) "ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון בשלושה ועשרים בו ויכתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל האחשדרפנים והפחות ושרי המדינות אשר מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם כלשנו ואל היהודים ככתבם וכלשונם". דיסוד אבא הוא ארץ, כידוע בכתבי האריז"ל. והוסיף הרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שאחרי אותיות מרדכי באות אותיות כ"ל שנה. לרמז שהארת מרדכי שהיא הארת עטרת יסוד דאבא, חוזרת כל שנה. וכן לפני אותיות הכתוב (אסתר ט, כז) "בכל שנה ושנה" באות אותיות מאיר מידה דכר. וכן מובא בספר 'נהורא דיוסף' שהכתוב (אסתר ו, יג) "אם מזרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא תוכל לו". מרמז על הזרע שבא מהיסוד. וכן המגלה מתחילה במלת "ויהי" ומסיימת במלת "זרעו" יחד בגימטריא שם שדי הפועל בעטרה שביסוד כפי שבארנו במאמר 'סוד החצי'. וכן מובא מהרב אורי יונגרייז שליט"א שמרדכי היהודי בגימטריא שם שדי. וכן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף מאיר סופר שליט"א שאותיות הת"ך באות אחרי אותיות שדי.

מצינו בגמרא (מגילה ד:) עיניהם של עניים נשואות במקרא מגלה. נראה דיש פאן רמז על ספירת המלכות שהיא בבחינת עני, שענייה נשואות למקרא מגלה בה מתגלה השפע הגדול מהעטרה שביסוד.

מובא בספר 'אסרי לגפן' (פורים ע' ערה) שאף על פי שמשנה נולד מהול, היום בו הוא היה צריך לכנס בבית ועשו לו הטפת דם ברית חל בפורים. נראה דלכן יום הברית של משה הוא פורים, דמובא בעץ חיים' להאריז"ל (שער א' ח"א ע' יז) ששרש משה הוא מיסוד אבא וכיון שבפורים מתגלה הארת עטרת יסוד אבא זה הזמן של גלוי עטרת היסוד של משה כפיכול, לכן פורים הוא יום הארת הברית של משה. ולכן אגרת בגימטריא משה רבנו, דאגרת מסמלת את הארת עטרת יסוד אבא בפורים כדלעיל, (בביאור זה סייעני מו"ר הרה"ג ר' פישל אייזנבך זצוק"ל). וכן הכתוב (אסתר ט, לא) "לקיים את ימי הפרים" ס"ת תמי"ם המסמל את שלמות העטרה שביסוד לאחר המילה כמובא בזהר (לך לך צה:).

ספארה 3: סיוט

נס פורים	התגלות יוסף לאחיו
כשאמרה אסתר לאחשוורוש "כי נמכרנו אני ועמי". ובאה ישועת פורים, הבינו בני ישראל את כל המאורעות והצרות שפקדו אותם במשך 10 שנים מאז המשתה של אחשוורוש.	כשיוסף אמר " אני יוסף אחיכם". הבינו האחים את כל המאורעות והצרות שפקדו אותם במשך 22 שנה מאז מכירת יוסף.
<p>כשהקב"ה יאמר לעתיד לבא "אני הוי"ה" יבינו בני ישראל את כל המאורעות והצרות שפקדו אותם במשך אלפי שנות הגלות. [בביאור זה סייעני הרה"ג ר' לוי יצחק לדרמן שליט"א על פי דברי הגר"ח פרידלנדר זצ"ל בפירושו להקדמת 'דעת תבונות' לרמח"ל] וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שהשם הוי"ה הראשון שמופיע אחרי פרשיות מקץ ויגש שאין בהם שם הוי"ה, הוא בפסוק בפרשת ויחי המדבר על הגאולה העתידה, (בראשית מט, יח) "לישועתך קויתי הוי"ה". ומבאר לדברינו שבזמן הגאולה יגלה כבוד הוי"ה, ויבינו את כל ההסתר שהיה קודם. והוסיף הרה"ג ר' אברהם פלדמן שליט"א שבזכות יוסף ובנימין זכינו למשכן שילה בחלקו של יוסף, ולבית המקדש הראשון בחלקו של בנימין. ובזכות מרדכי ואסתר זכינו לבית המקדש השני, כמובא בשער הפנונות להאריז"ל על פורים. וכשה' יאמר "אני ה'" נזכה לבית המקדש השלישי.</p>	

ונביא טבלה מהרה"ג ר' מתתיהו גלזרסון שליט"א בה מצא בתוך הפרשיות של יוסף והאחים את המלים:

תעני"ת אסתר י"ג באדר פורים מגילת מרדכי.

תקשרה והאעמקה חלד ומלכי צדק חלד שלטמה וצא לחסו ירו והוא אכה לאלעלי ורוי ברכה ויאוחר כרו ודאברם לאלעלי ורוי בקהשתי	ד י
אתברי יתי אשר תשור וביי וביי כי כסוב ירדעד אחרי דהווללם לדכר ובחלחמא תכשר ער לתכסוהי הלאותברי חביי וביי וביי כי	ד י
איהר לאדכי ואדבר האדה הפעם אולי יוצאו ושעטוהי יאוחר לאשתי תבעור העשרה לז יהוהנאשר כלהדבר אל אבר הסואברה	יח:לב
תדאור אחשדג סאכב יאותח חסרלי על לכר לאכתת לז עואלי הועתה השבאשתיא שכ יבבי אהואו יתפלל בעדד רחי האסאי כדחש	כ ו
המקום אשר אמר לו האלהי סבי ומהשלישי וישא אבר המאטעני כי וירא אתה המקום סוד חקור יאוחר אברהם אל בער יושבר לכספהעם החח	כב:ג
דאתהוא ישלח לאנר ולפני יר לקחתאשה לבב משוסאמא לאתאכה האשה ללכת אחרי יד וכקי תמשבעתי דאתר קאתבכי לאתשבשתיהו שם	ד
כדעשור אחרי תלדו יאוחר אלהם אל תאחר ואתי והההצלי תדרכי שלחוכי ואלכה לאדכי ויאוחר וכקר אל בער וכשאלהא תפי הוי	כד:כה
ישקיאבי יחלדו ולז פלשתי סבעת החלדו ויראוהנה יצחקו מצחקאחר בקהאשתי ויקראאבי יחלד לי יצחקו יאוחר אד הכהאשתי הווארי	כו:ח
לרוי אכלרו יבאלו יירו ישתי יאוחר אל יוצחקאבי וגשהכאו שקהלי יבבי וישקלו וירחאתר יחבגד וירי ברכה ויאוחר ראה	כז:כה
העלפי הבאר וכאספורשתי כלהעדרי סוגלל ואתהאבר מעלפי הבאר והשקור אתהאצור והשיבו אתהאבר מעלפי הבאר לחקמהו יאוחר להם	כט:ב
לי האלהי סוי יפתח את רחמיהו חתר ותלדו ותאמר אספיאלי סאחור פתי ותקראתשתי וספיאלי יספי יהוה לי בן אחר ויהי כאשר י	ל:כב
אלעלי די לעשות עמסרע ואלהי אבי כסאשאר אל לאחור השתר לז חרעם יקבמוטובעד ועוההלד הלכתכי בכספי כספי ספיהלבי	לא:כט
אלעש ובחצאכסאחר ואתר חסג סהכעבד עקבאחר יבוכי יאוחר אכר הפני ובמכתהההלכתלפני ואחרי כלארא הפני ואולי שאפי	לב:יט
לשער עירסו דבר ואלאכשע יעירסלאחר האכשע סהאלהשלמי סהאחכרו וישבו ארסו סור ואתהוהא יקח רחבתי די סלפני סמא	לד:ג
שחשערו ויהי וכבי אלי פדתי מלאור צפיר וגעתסוקבד ותמכעתי תהפי לגשלאלי פדבעשו ותלדלאלי פדאתעמלקאלהבכי עוהאש	לו:י
ואלחבור הוהאשר בודבר וידאלחשלתו בולחעל הצילאתו מי ודסלחשיבו אל אבי ויהי כאשר באי וספיאלי ווי פשיטואת וספי	לז:כב
ויהי מאד הפקי דאתר בבי יתו ועל כל אשר ישלרו יבכד יהוה אתכי תהוציר בגלל וספי יהי ברכתי יהוה ויבכלאשר ישלובבי תובשדה	לט:ה
בוותו הבהשבעשכלי סדקו ותו שד ופתקדי סצתו ותאחר יהוה ותבלעבהשכלי סהדקו ותאשבעשכלי סהכרי או ותהמלאותו יקפירו	מא:ה
סאלפרעהללחסו יאוחר פרעהלכתמצי סלכ ואליו ספיאלי אשר יאוחר לכסעתשו והרעבה העלכלפני הארסו יפתח וספיאתנלאשר בהסו	מא:כה
יאוחר הורידו אתאחי כסו יאוחר יהוה אל ישראל ושלחה הכער אתי וכקומוהו וכלכה רחבתי הולאכמו ותגסאככורג סמתהג סטפכ	מג:ז
סאלאבי כסו יגשאליו ויהודהו יאוחר יאדכי דברכאעבד דבר באדכי יאדכי ואליו חראפד בעבדכי כינוד כפרעהאדכי ישאלאעב	מד:ד
כחארשבעו ישאורכי ישראל את יעקבאבי הסורא חספסו ואחכשע הסער עגל ותאשר שלחפרעה לשאחאחרו יקח ותאחוקהי הסורא חרר ושם	מו:ה

נודה מאד לכל מי שישלח הוספות על מאמר זה לזיכוי הרבים

שיעור על מאמר זה ניתן להוריד בקישור:

<https://docs.google.com/file/d/0B6A8ZwLoJ15IWjZMTEV2SjgxVIU/edit?usp=sharing>

ניתן להשיג את סדרת הספרים 'סוד החשמל' ה' כרכים במחיר 80 שקל לסט

בירושלים: משפחת פיש רחוב גבעת שאול 30 קומה א' 026537343

בבני ברק: משפחת פיש רחוב קוטלר 21 פינת הרב שך קומה א' 036188995

המעוניינים לקבל ללא תשלום בדואר אלקטרוני מאמר זה, או את מאמר סוד הצניעות לאור הקבלה לנשואים בלבד, ועוד מאמרים, ישלחו בקשה למייל.

fish@neto.net.il

26@bezeqint.net

הושלמה בס"ד סדרת שעורי וידאו במאמר הגאולה בתשע"ב עד תשע"ה 26 שיעורים ניתן לקבל ללא תשלום

יצאו לאור לאברכי כולל בלבד שיעורי וידאו המראים את סוד הרש"ש על המסך, ומסבירים את הכוונות של

כל מעגל השנה. ניתן לקבל ללא תשלום. פרטים בטל 026537343